...Un italian şi un francez povestesc aceeaşi tragedie

WALTER BONATTI

DINCOLO DE LIMITELE CURAJULUI

Pilonul central al lui FRENEY

Duminică, 16 iulie 1961

Acesta este episodul cel mai dramatic din viaţa mea. L-am pierdut pe cel mai drag tovarăş de escalade, Andrea Oggioni, cu care în urmă cu doi ani făcusem o primă tentativă de escaladare a teribilului Pilon ce constituie un „traseu direct" către Mont Blanc, neviolat încă, şi cel mai înalt grad şase din Europa. Am pierdut şi trei prieteni ocazionali, trei din cei mai de seamă exponenţi ai alpinismului francez modern, iar acum mă aflu aici, în casa mea de la Courmayeur, singur cu amintirile mele, şi e ca şi cum aş trăi încă teribilul coşmar.

De nouă ani aşteptam momentul acestei escalade. Duminică 9 iulie, când am plecat cu Andrea Oggjoni şi Roberto Gallieni, condiţiile de timp, ca şi ale noastre personale, erau perfecte. Încercam acea teamă intimă ce însoţeşte toate aventurile de acest gen, dar pregătirea noastră era în măsură să

ne liniştească.

La 17,30 am ajuns cu telecabina la Refugiul Torino dar era clar că nu aveam de gând să rămânem aici. Am mâncat şi am plecat imediat mai departe: erau aproximativ orele 20 şi timpul promitea să fie bun deşi am găsit Vallée Blanche fumegând de ceţuri. Legaţi în coardă am ajuns în şaua La Fourche, prima etapă a drumului nostru de apropiere de Pilon trecând prin şaua Peuterey. Am ales această cale de acces după un atent studiu de câţiva ani. În şaua La Fourche se află un bivuac fix: un refugiu din tablă suspendat în gol şi fixat de creastă cu cabluri de oţel. Poate găzdui şase alpinişti. Ne gândim să ne refacem un pic forţele, dar intrând vedem patru oameni întinşi pe priciuri. Îl recunosc pe Robert Guillaume şi înţeleg într-o clipă intenţia lor: şi ei vor să facă Pilonul.

Guillaume îmi spune cu uimire: „Dar nu erai în Perú?”…M-am întors săptămâna trecută”, îi răspund… Să nu-mi spuneţi că faceţi Pilonul „… Care Pilon?” îmi zice el. Pilon pe Mont Blanc nu e decât unul: vorbim ca să spunem şi noi ceva. Suntem cu toţii surprinşi, neplăcut surprinşi, văzând că avem aceeaşi ţintă. După ce m-am consultat cu tovarăşii mei mă adresez lui Guillaume: „Pentru că aţi sosit primii duceţi-vă voi pe Pilon, noi facem alt traseu”. Guillaume şi Mazeaud îmi răspund: „Nu, nu e

drept ca tu să renunţi la ascensiune, ştim că ai plănuit-o înaintea noastră. Hai să mergem împreună".

Echipamentul nostru e perfect. A fost studiat special pentru acest scop şi ne permite să rămânem în perete mai multe zile, chiar şi la treizeci de grade sub zero. Cel al francezilor este aproximativ egal: le lipseşte doar cortul mic de bivuac, înlocuit de saci de bivuac şi de o faţă de cort din plastic cu care se pot acoperi în caz de vreme rea. Sunt orele 23: 30; după ce am discutat cum să repartizăm materialul, hotărăsc să plecăm la miezul nopţii. Francezii ar vrea să înceapă cu o oră mai târziu, dar acceptă ideea noastră. Formăm echipele: eu în faţă, Gallieni la mijloc şi Oggioni la urmă; sarcina noastră e să deschidem drumul prin şaua Moore şi prin culoarul de gheaţă de 600 metri ce duce în şaua Peuterey. După noi, francezii Antoine Vieille, Robert Guillaume şi Pierre Kohlman călăuziţi de Pierre Mazeaud.

Frigul blochează orice primejdie de avalanşă, zăpada e solidă, cerul înstelat. Coborâm în rapel din şaua La Fourche la lumina lămpilor frontale, Mai avem de traversat două şei, dintre cele mai dificile din Mont Blanc şi bazinele de gheaţă respective, unde în timpul zilei se revarsă avalanşe înspăimântătoare. Sunt nişte locuri teribile care se pot parcurge numai noaptea când zăpada e întărită de ger.

Suntem pe gheţarul superior al Brenvei. Îl străbatem depăşind, prin şaua Moore, pintenul care îl împarte în două braţe. E luni, orele 2, 30. Cinci sute de metri de pantă foarte repede ne mai despart încă de şaua Peuterey, în apropierea căreia se înalţă maiestuos Pilonul nostru central. Este deja o performanţă de primă mână să ajungi la baza Pilonului. Drumul acesta trebuie făcut cu mare rapiditate: a te lăsa surprins de soare în pâlnia aceasta de gheaţă înseamnă să fii târât de avalanşele de pietre şi gheaţă. Înaintăm foarte repede şi soarele ne prinde când mai avem douăzeci de metri până în şa. Înapoia noastră bubuie prăvăliri înspăimântătoare de gheaţă şi pietre. Suntem în şaua Peuterey care reprezintă de fapt, baza Pilonului. Moralul e ridicat, toată lumea e liniştită. Ne aflăm într-o căldare de gheaţă, la patru mii de metri altitudine, care separa cei doi versanţi: Fresney şi Brenva, cei mai sălbatici din Mont Blanc. Nimeni înaintea noastră nu a încercat vreodată să ajungă pe Mont Blanc urmând acest „traseu". Ne oprim, ne aşezăm în zăpadă: soarele ne încălzeşte, facem fotografii, reexaminăm materialul.

Încă de la plecare luasem hotărârea că în timp ce noi, italienii, vom merge după materialul dus cu doi ani înainte în Rochers Gruber, francezii vor începe imediat escalada pe baza indicaţiilor noastre. Pentru a ajunge la peretele Pilonului trebuie

trecute două enorme crevase terminale şi cele două pante de gheaţă puternic înclinate de deasupra lor. Legaţi doi câte doi, francezii, în frunte cu Mazeaud, atacă primele două poduri de gheaţă fragile. Îl lăsăm pe Gallieni să se odihnească în şa, iar eu şi Oggioni pornim spre Rochers Gruber. Regăsim un rucsac lăsat acolo acum doi ani, luăm pitoane şi pornim din nou pe urmele celorlalţi. Pentru operaţia aceasta ne-au trebuit trei ore. Căldura a înmuiat zăpada şi au început căderile de pietre.

Francezii taie trepte cu pioletul în panta de gheaţă, bat pitoane şi încep escalada. Îi vedem incredibil de mici, agăţaţi de stânca Pilonului şi de-abia acum reuşim să realizăm proporţiile gigantice a tot ce ne înconjoară. Cei patru înaintează lent, dar constant. Din când în când se aude foarte aproape de ei huruitul unei căderi de pietre sau al unei avalanşe. Îi ajungem după amiaza târziu, recuperând pitoanele. Suntem la urmă şi continuăm înaintarea până către 9 seara. Timpul e splendid: temperatura coboară sub zero şi cerul este senin, semn că vremea va fi bună. Am atins punctul maxim la care eu şi Oggioni ajunseserăm cu doi ani în urmă. În aproximativ douăzeci şi patru de ore am ajuns de la Refugiul Torino la două cincimi din Pilonul ce se înalţă vertical pe circa opt sute de metri. Ne instalăm, fiecare grup separat, pe o terasă de doi metri pe optzeci de

centimetri, curăţată de gheaţă: stăm ghemuiţi, legaţi cu trei coarde de un piton. Sub noi, trei sute de metri de abis. Topim puţină gheaţă şi pregătim un ceai fierbinte. Apoi ne închidem în cortul de bivuac, cu picioarele spânzurând în gol.

Trece prima noastră noapte de bivuac, rece dar senină, după mai bine de douăzeci şi patru de ore de mers neîntrerupt. La orele 3, 30, marţi, încep să mijească zorile: o mare explozie de foc între Cervino şi Monte Rosa anunţă răsăritul soarelui. Pare incredibil, dar aceasta e ora cea mai rece. Pregătim din nou ceai fierbinte; va fi ultimul din toată aventura noastră de opt zile. Francezii ne strigă şi îmi propun să merg în frunte. Accept şi o oră mai târziu pornim în această ordine: Bonatti, Gallieni şi Oggioni, prima coardă; Kohlman şi Mazeaud cea de a doua; Guillaume şi Vieille, cea de a treia.

Ne căţărăm cu uşurinţă şi ajungem la baza săgeţii terminale către amiază, în loc de orele două cum prevăzusem. Observăm deasupra noastră ceţuri rătăcitoare, dar nu ne îngrijorăm peste măsură dată fiind altitudinea la care ne aflăm: sperăm să fim în vârf înaintea unei eventuale furtuni. Vijelia însă ne izbeşte din plin în timp ce Mazeaud şi Kohlman începuseră escaladarea tronsonului final: mai sunt doar optzeci de metri de monolit surplombant pentru a ieşi din Pilon şi a ajunge la creasta

îngustă ce duce pe vârful Mont Blanc.

Ne strângem cu toţii pe puţinele brâne existente în locul acela în timp ce furtuna de zăpadă izbucneşte cu violenţă: de jur-împrejur fulgeră şi trăsneşte, atmosfera e încărcată cu electricitate, vântul ne aruncă în faţă o pulbere de zăpadă care ne orbeşte. Suntem la peste 4.500 metri pe un Pilon care este paratrăsnetul Mont Blanc-ului. Noi, cei trei italieni, ne instalăm pe o mică brână; francezii se organizează în două grupuri când Kohlman este pe neaşteptate izbit în faţă de un fulger. Biciul de foc îl face să se îndoaie, dar Mazeaud, cu o săritură, îl prinde şi reuşeşte să-l ţină. Câteva minute Kohlman rămâne ca paralizat. Căutăm coramină şi Mazeaud i-o dă s-o înghită. În cele din urmă francezul îşi revine şi reuşim să terminăm cu instalarea.

În momentul acesta, în timp ce furtuna se înteţeşte, situaţia este următoarea: pe o mică terasă sunt eu, Oggioni şi cu Gallieni; pe o alta, alături, Vieille, Guillaume şi Mazeaud pe o a treia, mai largă şi puţin mai jos, Kohlman singur, ca să se poată întinde mai bine. Poate că aici începe drama sa psihologică, dar noi nu aveam cum să ştim.

Vârful Mont Blanc se află la douăsprezece ore de escaladă de noi. Dincolo de vârf, odată cu victoria asupra Pilonului, ne aşteaptă refugiul Vallot, adăpost sigur, şi o coborâre uşoară spre

Chamonix. E de ajuns o scurtă înseninare de o jumătate de zi pentru a realiza acest vis, dar sus în vârf nu vom ajunge niciodată.

Începe să se întunece. Furtuna e tot mai violentă. Suntem închişi în micul cort de bivuac şi urmărim vijelia doar prin intensitatea tunetelor. Ne simţim uşuraţi auzindu-le departe şi ne cuprinde neliniştea când avem senzaţia că se concentrează în jurul nostru. Fulgerele ne orbesc prin pânza opacă a cortului. Suntem aici plini de viaţă, dar absolut neputincioşi în faţa dezlănţuirii furioase a elementelor. Foarte aproape de noi, asigurat în aceleaşi pitoane care ne ţin să nu cădem în gol, e agăţat întregul nostru material pentru escaladă: pitoane, colţari, pioleţi, o momeală cum nu se poate mai bună pentru fulgere. Am vrea să le aruncăm, dar cum să coborâm sau să urcăm fără ele? Nimeni nu scoate o vorbă, fiecare se concentrează asupra sa însuşi.

Tocmai când ne gândim pentru a nu ştiu câta oară că suntem în puterea hazardului, simţim cum o forţă caută să ne smulgă picioarele. Am fost izbiţi de fulger. Urlăm sălbatic. Suntem vii, dar acum ştim că furtuna ne poate transforma în cenuşă în orice clipă. Ne strigăm pentru a vedea dacă suntem toţi. Urmează o pauză îngrozitoare de gol; ştim că este preludiul unei

concentrări ulterioare de electricitate care, inevitabil, va exploda din nou asupra noastră.

Câteva minute mai târziu se repetă într-un mod şi mai violent, aproape trântindu-ne de perete. În mijlocul strigătelor şi agitaţiei aud o voce perfect clară care spune: „Trebuie să fugim”. Nu-mi dau seama dacă e Gallieni sau Oggioni. E disperarea care te face să pronunţi aceste cuvinte, dar reflectă starea noastră de spirit. Am senzaţia netă că suntem pierduţi, cred că este un gând comun. Revăd viaţa toată, chipuri şi lucruri pe care sigur nu le voi mai întâlni niciodată. Deşi resemnat cu soarta, încerc o părere de rău că nu am putut realiza în viaţă tot ce mi-am propus. Sunt senzaţii de o clipă, dar precise şi incredibil de lungi.

Ca prin minune, furtuna pare să se îndepărteze. Acum se aude doar răpăitul zăpezii îngheţate pe pânza cauciucată a cortului. Rămânem inerţi, apatici: nici măcar nu ne uităm afară, şi afară e deja întuneric. Nimeni nu vorbeşte, nu mâncăm, rămânem indiferenţi la tot ce se întâmplă. Zăpada care cade, şi care e un lucru foarte grav, ne dă aproape o uşurare: am scăpat de fulgere şi suntem vii. Nu mă aflasem niciodată într-un perete pe o asemenea furtună: nu există tehnică sau abilitate care să-ţi permită să te salvezi.

Aproape că nu mai respirăm din cauza imobilităţii absolute

şi a şederii îndelungate în cort. Sfâşiem un colţ al pânzei şi tragem aer în piept cu lăcomie. Cortul e acum îngropat în zăpadă şi căldura trupurilor noastre a format înăuntru picături de umezeală ce se transformă când în apă când în cristale de gheaţă după salturile de temperatură. Nu vreau să mă uit la ceas de teama de a nu fi surprins de prea lenta scurgere a timpu-lui. Nimeni nu scoate o vorbă, ci doar lamentări din cauza poziţiei incomode, ori a frigului, ori a senzaţiei de sufocare ce ne chinuie. Despre francezi nu ştim nimic, dar aceleaşi tânguieli se aud din când în când dinspre bivuacul lor.

Trece noaptea şi o lumină lăptoasă anunţă zorii zilei de miercuri. Doar atunci scoatem capul afară din cort şi rămânem uimiţi de cantitatea de zăpadă căzută în timpul nopţii. Alături de noi, francezii sunt complet îngropaţi. Pe terasa ceva mai mare, Kohlman s-a ridicat în picioare şi apare ca o pată întunecată pe orizontul incandescent ce pare să anunţe o zi splendidă. Încercăm o senzaţie de fericire: cantitatea enormă de zăpadă căzută, gerul teribil sunt vestitori de vreme bună. În curând ieşim afară din culcuşuri, gata să atacăm ultima parte a traseului. Fac câteva fotografii, apoi demontăm cortul. Dar în timp ce îl strângem, pe neaşteptate – nici acum nu ştiu încă de unde au apărut ceţurile astea – furtuna ne prinde din nou în vârtejul ei.

Vântul foarte puternic învolburează stratul de zăpadă proaspătă, nu ne dăm seama dacă ninge iar sau totul nu e decât opera vântului.

Ne vârâm din nou în cort şi la fel fac şi francezii. De data aceasta ne-am dus mai jos, pe terasa lui Kohlman, care e mai largă şi ne permite, mie, lui Oggioni şi lui Gallieni, să stăm ceva mai comod. El urcă vreo trei sau patru metri şi se duce acolo unde am petrecut noi noaptea. Îşi ia cu el materialul de bivuac: un sac de puf cu faţă de plastic în care se înfăşoară ca o mumie. Se agaţă în piton şi începe să aştepte.

Scurta înseninare de mai înainte îmi permisese să observ că zăpada căzuse până la o cotă mai joasă. Nu ne venea să credem că după atâta ninsoare furtuna putea să mai revină. Francezii mă întreabă ce am de gând să fac. Răspund să aşteptăm, tot în speranţa că putem ajunge în vârf, calea cea mai scurtă pentru a ne salva. Cu echipamentul şi hrana stăm bine, putem deci să aşteptăm. În perioada aceasta vremea rea nu poate să ţină aşa de mult şi ideea unei coborâri atât de periculoase şi de complexe în plină furtună ne înspăimântă, mai ales dacă ţinem seama că într-o jumătate de zi am putea ieşi pe sus.

Mazeaud şi tovarăşii săi sunt legaţi de un piton la şase-şapte metri de mine; Kohlman se află aproape de ei.

Mazeaud, a cărui autoritate e incontestabilă în rândul camarazilor săi, schimbă câteva vorbe cu mine propunându-mi să plecăm amândoi de îndată ce se va însenina. Sarcina noastră ar fi să echipăm cu pitoane şi corzi ultimii optzeci de metri surplombanţi pentru ea ceilalţi cinci să poată veni după noi. Rămânem astfel înţeleşi, dar înseninarea nu va mai veni. Mâncăm ceva şuncă, ceva friptură şi marmeladă, dar nu reuşim să bem nimic, fiindcă din cauza furtunii nu putem aprinde reşoul pentru a face ceaiul cu zăpadă.

Continuă să ningă, ceasurile trec, mereu egale. Din noianul de gânduri ce îmi umblă prin cap caut să-mi amintesc alte momente asemănătoare în care vremea rea m-a blocat în plin munte. Îmi aduc aminte că furtuna nu a ţinut niciodată mai mult de o zi sau două. De aceea îmi spun: „O zi a trecut, furtuna nu poate să ţină decât cel mult încă douăzeci şi patru de ore. Totul e să trecem şi de ziua aceasta, şi pe urmă o să ne putem mişca iar”.

Poziţia foarte incomodă în care ne aflăm, ghemuiţi unul în spatele celuilalt, într-un spaţiu ce cu greu ar putea primi o persoană, face ca şederea noastră să devină tot mai insuportabilă. Nu poţi să ridici capul, nu poţi să te întorci într-o parte, iar şira spinării pare să se frângă stând mereu aplecată. În aceste condiţii este uşor să cazi pradă nervozităţii. Sunt momente

când ai vrea să smulgi învelişul care ne ţine prizonieri, dar vai de noi dacă am face-o! Oggioni, Gallieni şi cu mine vorbim: vorbim de orice, amintiri, proiecte, speranţe, prietenii, lucruri vesele, lucruri neplăcute, numai să înşelăm timpul şi să ne abatem gândurile.

Oggioni îmi spune: „Îţi mai aduci aminte ce spuneam în Perú? O veni ea ziua când o să fim pe Pilon”. Mi-o spune ironic pentru că atunci credeam că munţii de la noi de acasă prezintă mai puţine dificultăţi iar acum suntem într-o situaţie asemănătoare cu cea de pe Rondoy, unde a trebuit să înfruntăm o furtună, de două zile şi două nopţi, fără niciun adăpost. Gallieni e omul vitaminelor: le dă la toţi pastile, mai ales vitamina C şi vitamina A pentru a compensa carenţa de alimentaţie. Le dă şi francezilor cu ajutorul unui teleferic rudimentar construit din corzi. Tot pe această cale le dă şi alimente, căci cei patru sunt cam strâmtoraţi.

Simţim nevoia să urinăm. Este imposibil să ieşim din cort. Îi propunem lui Gallieni să sacrificăm casca sa de plastic căreia-i îndepărtăm căptuşeala şi o folosim pe rând. O corvoadă îngrozitoare care ne ia o jumătate de oră: trebuie să ne răsucim, să ne ţinem unul pe altul să nu cădem căci picioarele ne atârnă în gol şi hainele ne stingheresc.

Când totul se termină este miercuri seara. Continuă să ningă tot mai puternic. Dinăuntrul cortului îl întreb pe Gallieni aflat mai la margine: „Din ce parte bate vântul?”, Tot de la apus” îmi răspunde. Asta înseamnă furtună. Plin de vitalitate şi de iniţiative Mazeaud îmi strigă: „Cum se face frumos, eu şi cu tine mergem sus. Dacă tu crezi că e mai bine să ieşim prin stânga, atunci încercăm pe acolo”. Oggioni, nu ştie franceza şi mă întreabă ce a spus. îi explic şi el este de acord. Îl bucură ideea că vom pleca de aici. Mazeaud mă întreabă din nou: „Crezi că e posibil să încercăm ieşirea pe sus chiar dacă timpul nu e tocmai frumos?” El ştie că de pe vârful lui Mont Blanc sunt în stare să cobor pe orice timp, cum s-a întâmplat şi în alte împrejurări. Răspund că da, dar că trebuie să mai aşteptăm încă o noapte pentru că în sinea mea sunt aproape sigur că mâine furtuna se va potoli.

În cort, răsuflarea noastră se transformă în aburi umezi şi suntem uzi leoarcă. Mă gândesc cu groază la ce ni se poate întâmpla când va veni gerul intens care precede întotdeauna vremea frumoasă: îmi doresc să-l pot suporta! Vom sta la soare câteva ore să ne încălzim înainte de a porni ultimul asalt. Nu reuşim să dormim. Noaptea ne ia oarecum prin surprindere. Suntem nervoşi. Gallieni începe să vorbească de copilaşii lui. Eu

sunt cu gândul la trei mii de metri mai jos, în intimitatea casei mele, cu sentimentele mele. Oggioni vorbeşte de Portolino, n-a fost niciodată acolo şi spune: „Noi alpiniştii suntem nişte nefericiţi… sunt atâtea lucruri frumoase pe lume şi noi venim să ne vârâm în situaţii din astea…” Gallieni spune: „Când te gândeşti că la Milano Marittima am o casă plăcută iar marea nu-ţi creează niciun fel de probleme: te arunci în apa caldă şi nu-ţi dai osteneala nici să înoţi pentru că apa e afară. Poţi să mergi prin ea kilometri întregi…” Oggioni îşi maschează îngrijorarea cu fraze glumeţe: este cel mai liniştit în aparenţă. Sunt sigur că împreună cu mine e singurul care-şi dă cu adevărat seama cât de disperată e situaţia noastră.

Trece noaptea de miercuri spre joi. Dimineaţa Mazeaud vine în cortul nostru pentru că foaia de plastic ce acoperea sacii lor de bivuac a fost sfâşiată de vânt. Ne răsucim în fel şi chip şi reuşim să-i facem loc. Ziua trece cu greu. Încercăm să ne dăm curaj spunându-ne că mâine, vineri, va fi frumos, dar nu suntem foarte convinşi. În sinea mea am şi început să caut modalitatea cea mai sigură de a coborî tot pe unde am urcat: pentru mine vârful Pilonului este acum de neatins. Nu le spun celorlalţi pentru a nu-i arunca în disperare.

Mazeaud îmi povesteşte diversele faze ale escaladei sale cu

o săptămână mai înainte pe pilastrul „meu” din Petit Dru. Ne exprimăm reciproc plăcerea de a ne fi cunoscut şi de a fi împreună în această aventură alpinistică. Ne făgăduim să ne întâlnim într-o zi la Courmayeur sau la Chamonix pentru a evoca momentele de acum. Ne este o sete îngrozitoare şi încercăm să o potolim mâncând zăpadă. Facem bulgăraşi şi ronţăim întruna. Ne gândim ce grozav e să ai un robinet în casă, să-i dai drumul şi să iei apă cât pofteşti. Este paradoxal să ai atâta zăpadă în jur şi să simţi cum te usuci de sete. Zăpada rece ne arde gura şi ne face răni.

Astfel trece ziua de joi şi vine noaptea. În timpul lungilor ceasuri de întuneric eu şi cu Oggioni, suferim peste măsură de lipsa de aer, fiind mai înăuntrul cortului. Îi fac doar lui cunoscută intenţia mea de a coborî cu orice preţ. E de acord, dar ideea îl înspăimântă. Trece şi noaptea de joi. Deşteptătorul era pus la 3, 30. Auzind ţârâitul ceasului de mână, strig să mă audă toţi: „Trebuie să coborâm cu orice preţ. Nu mai putem rămâne, altfel e prea târziu, n-o să mai avem putere”.

Se ivesc zorile şi furtuna continuă fără întrerupere de peste şaizeci de ore. Nu se vede nimic. Ceaţa şi zăpada se confundă şi formează un zid impenetrabil. Demontăm totul şi abandonăm ceva material. Eu sunt fără piolet căci unul din camarazii mei l-a

scăpat din greşeală încă din prima zi. Începem să coborâm în rapel. S-a hotărât ca eu să fiu cap de coardă şi să pregătesc rapelurile. După mine vor veni toţi ceilalţi: Mazeaud, cu sarcina de a-i ajuta pe cei care au nevoie, apoi ceilalţi şi, în fine, Oggioni, care prevalându-se de experienţa lui, va fi ultimul şi va recupera corzile.

La 6 fix îmi dau drumul în golul cenuşiu şi furtunos, aproape orbeşte, fără să ştiu unde voi ajunge. Am impresia că mă aflu pe o mare în furtună. Vârtejurile de zăpadă îmi dau o senzaţie de ameţeală. Trebuie să fiu atent la orice amănunt şi să caut să recunosc orice cută a stâncii pentru a mă orienta. Manevra e foarte lungă, dar şi mai lungă aşteptarea căci de sus mi se trimite materialul pentru următorul rapel. Uneori rămânem îngrămădiţi unii în alţii, agăţaţi câte patru sau cinci de un singur piton, suspendaţi în gol. Pe la jumătatea Pilonului simt cum se termină coarda şi nu găsesc un punct în care să mă opresc. Vântul învolburează zăpada şi reuşesc cu greu să mă fac înţeles că am nevoie de o altă coardă s-o leg de cea de care sunt agăţat. Nu există niciun loc de ancorare, zăpada s-a prins chiar şi pe sub surplombe. Înnod cele două corzi, cu mâinile goale şi continui coborârea în gol. Sunt o sută douăzeci de metri de coardă pe care alunec ca un păianjen.

Acum nu mai e posibil să vorbesc cu nimeni. Sunt absolut suspendat în căutarea unui loc de ancorare pe care nu îl găsesc. Sunt foarte îngrijorat, fie pentru că nu ştiu unde mă pot opri din coborâre, fie din cauza unei enorme surplombe ce îmi taie orice posibilitate de comunicare cu tovarăşii mei care, acolo sus, aşteaptă un semnal de la mine. Cu acrobatice pendulări în gol reuşesc să ajung la un colţ de stâncă. Strig de nenumărate ori sperând ca tovarăşii mei să înţeleagă că pot începe coborârea. La un moment dat văd coarda pornind în sus: presupun că unul din ei s-a legat şi a început să coboare. Apoi, deodată, coarda se depărtează şi dispare din raza mea vizuală. Eu mă aflu aici, pe un colţ, asigurat cu o cordelină de un piton, în inima Pilonului, fără alte mijloace de a continua coborârea şi cu teama că tovarăşii mei nu mă pot găsi şi coboară în altă direcţie. Nu-mi rămâne decât să urlu din toate puterile sperând să fiu auzit, măcar pentru a-i îndrepta în direcţia mea. Trec minute lungi, chinuitoare. În cele din urmă apare lângă mine o pată întunecată: e Mazeaud care a înţeles unde mă aflu şi vine acum lângă mine.

Rapelurile continuă în acelaşi ritm. Ne apropiem tot mai mult de baza Pilonului, dar ziua e pe sfârşite. Până se întunecă nu ne rămâne decât să pregătim un bivuac în şaua Peuterey, la mică distanţă de stâncile Pilonului. Punem piciorul pe platou, dar

zăpada în şa este extraordinar de mare; uneori ajunge până la piept. Pentru scurt timp îl trimit în frunte pe Mazeaud, urmat de ceilalţi. Eu rămân pe loc asigurând direcţia. La un moment dat grupul pare să se împotmolească într-un troian de zăpadă foarte mare. îi ajung. Trec în frunte şi mă îndrept, din instinct, spre locul unde cred nimerit să bivuacăm. Deşi nu-l văd, simt că îl am ca şi fotografiat în minte. În spatele meu este Oggioni; discutăm dacă nu e mai nimerit să ne adăpostim într-o crevasă decât să construim un igloo, pentru că zăpada e inconsistentă. Asta nu pentru noi, căci avem cortul de bivuac, ci pentru cei patru francezi care nu au. Hotărâm pentru crevasă şi le spunem francezilor care acceptă sugestia noastră.

Înainte de căderea nopţii de vineri spre sâmbătă, după douăsprezece ore de coborâre în rapel, bivuacul nostru este pregătit. Cel mai încercat dintre toţi pare a fi Kohlman. Îl instalăm în cortul nostru. Guillaume mai are puţin gaz lichid într-o mică butelie, îi face un ceai cald şi i-l dă. Este un frig atroce. Vântul suflă fără contenire şi învolburează zăpada; aceasta e noaptea cea mai rea din toate. împărţim între noi alimentele rămase: prune uscate, ciocolată, zahăr şi puţină carne îngheţată. Oggioni refuză carnea şi preferă marmelada. Toţi ceilalţi însă o mănâncă în silă. Kohlman îmi arată mâinile: degetele i s-au învineţit. Cred că ar

trebui să şi le maseze cu alcoolul de la reşou, rămas aproape intact. îi dau bidonaşul cu alcool. Îl duce la gură şi începe să bea cu lăcomie. Este un gest necugetat, dar mă gândesc că a luat alcoolul drept un lichior. Îi smulg bidonaşul; a reuşit să bea câteva înghiţituri bune. Să fim deja în pragul nebuniei?

E negură beznă, de iad; toată lumea se vaită, tremură de frig, vântul urlă, zăpada cade tot mai deasă. Din când în când trebuie să scuturăm cortul, altfel riscăm să ne strivească sub greutatea lui. Încerc să aprind reşoul cu spirt, dar, ca de obicei, din lipsă de aer, trebuie să mă las păgubaş şi, la fel ca în zilele precedente, trebuie să mâncăm zăpadă pentru a ne potoli setea. Suntem, disperaţi, dar nimeni nu vorbeşte de asta. Oggioni îmi spune: „Să facem un legământ: dacă scăpăm din aventura asta, uităm că există Pilonul”. îi spun că sunt de acord.

Noaptea trece extrem de încet şi disperarea ne cuprinde tot mai mult. La aceeaşi oră ca şi în ziua precedentă, 3 şi jumătate, sâmbătă, soneria deşteptătorului meu ne smulge din culcuşul nostru incomod. Vrem să câştigăm timp şi să scăpăm din situaţia aceasta îngrozitoare ce pare să nu mai aibă sfârşit. Alţi şaizeci de centimetri de zăpadă s-au adăugat în timpul nopţii peste cei deja existenţi. Pornim prin viscol: toţi par să fi suportat bine acest al patrulea bivuac teribil. Nu mai este nevoie să-mi consult

tovarăşii: toţi se lasă în seama mea şi eu mă simt împovărat de greaua răspundere a ghidului care va trebui să-i călăuzească pe toţi spre salvare prin singura cale posibilă, foarte periculoasele Rochers Gruber. Trebuie să ajungem la refugiul Gamba până seara; altminteri sfârşitul e ca şi sigur pentru noi toţi.

Înainte de a porni, Robert Guillaume îi face o injecţie de coramină lui Kohlman. Între timp, eu, urmat imediat de Oggioni şi de Gallieni, încep să-mi deschid o tranşee prin zăpada foarte adâncă, în direcţia traseului ales pentru coborâre. Suntem legaţi într-o singură coardă în următoarea ordine: Bonatti, Oggioni, Gallieni, Mazeaud, Kohlman, Vieille şi Guillaume. Panta abruptă de fim care precede Rochers Gruber este înspăimântător de încărcată de zăpada proaspătă, ce s-ar putea transforma în avalanşă dintr-o clipă în alta. Îi invit pe ceilalţi să mă ajungă repede din urmă şi să se pună la adăpost pentru ca astfel să mă poată trage cu ajutorul corzii în cazul că sunt surprins de avalanşă şi târât în jos în timp ce-mi deschid drum prin culoarul ce duce spre Rochers Gruber. Reuşesc, îi poftesc să treacă unul câte unul, dar când vine rândul lui Vieille acesta nu este în stare. Cade şi se ridică mereu dând semne de epuizare. Guillaume e lângă el, îl împinge, îi ia rucsacul pe care îl abandonează pe povârniş, dar Vieille pare absent la apelurile noastre, ce devin tot

mai aspre.

Între timp eu am şi început să pregătesc primul din lunga serie de rapeluri pe Rochers Gruber. Cerul s-a limpezit pentru moment, dar asta durează puţin. Aud îndemnurile celorlalţi adresate lui Vieille, care încă nu a trecut culoarul. Le strig la rândul meu să se grăbească şi să coboare toţi dacă nu vrem să murim aici. Mă aflu mai jos şi îl aştept pe Kohlman, care coborâse după mine. Trece o jumătate de oră. Nu înţeleg de ce se întârzie şi urc câţiva metri în coardă pentru a vedea cu ochii mei ce se întâmplă. Gallieni îmi spune că Vieille este epuizat, că nu este în stare singur să traverseze culoarul, şi mă întreabă dacă socot nimerit să-i dăm drumul să alunece pe zăpadă, în pendul, pentru a-l scuti de oboseala de a merge. Sunt de acord şi spun să se grăbească, adăugând că în ritmul acesta nu numai că nu vom ajunge la refugiul Gamba, dar nu vom ieşi nici din Rochers Gruber.

Mă las din nou în jos şi îl ajung pe Kohlman. După glasurile agitate ale celor rămaşi sus intuiesc că operaţiunea este în curs. Încep din nou să aştept ca vreunul să coboare până la mine. Trece o altă jumătate de oră şi nu numai că nu apare niciunul, dar glasurile se sting treptat. Sunt dezorientat. Este oare posibil să pierdem atâta timp la fiecare rapel? Urc din nou în coardă vreo

câţiva metri, până unde îmi este posibil să văd grupul… De ce nu coborâţi?" îi întreb. Un glas, poate al lui Gallieni, urmat de cel al lui Mazeaud, îmi spune: „Vieille moare". Rămân împietrit. Toţi sunt strânşi în jurul corpului lui Vieille, ce pare o momâie întunecată şi inertă pe albul zăpezii. Este ancorat de stânci şi învelit în cortul nostru.

Mă întorc la Kohlman fără să-i spun nimic. Trec alte minute, poate douăzeci: acuma ştim că Vieille este mort. Nu se mai aude niciun glas ci doar şuieratul vântului. A început să ningă iar. Agonia aceasta netulburată de vreo voce umană este teribilă. Urc din nou şi îi văd pe tovarăşii mei preocupaţi să asigure în piton cadavrul lui Vieille şi rucsacul lui Gallieni plin cu lucruri nefolositoare pe care le abandonăm. Nimeni nu plânge. Sunt orele 10. Mă întorc la Kohlman şi caut să-i dau curaj. Pe urmă vine şi Mazeaud şi prin jumătăţi de vorbe îi dă să înţeleagă adevărul. Kohlman e puternic şocat şi plânge.

Reluăm rapelurile. Profitând de momentul în care suntem toţi şase agăţaţi de acelaşi piton, recomand maximum de viteză în toate operaţiunile ce urmează dacă nu vrem să avem sfârşitul lui Vieille. Oggioni, ca de obicei este mâna mea dreaptă şi închide grupul. Duce un rucsac plin ca şi mine, ca Mazeaud şi ca Gallieni. Lui Mazeaud care e cel mai puternic dintre francezi şi se bucură

de multă autoritate, îi revine sarcina să-şi îndemne coechipierii.

Nu a trecut o oră şi auzim glasuri. Găsindu-mă mai jos decât ceilalţi cred pe moment că sunt ei dar îmi dau repede seama că glasurile vin de pe gheţarul de mai jos unde suntem căutaţi. Răspund prin strigăte şi le spun şi lor să urle cu toţii odată pentru a fi auziţi. În ce mă priveşte am certitudinea că cei de jos nu reuşesc să înţeleagă ce întreb eu, adică unde sunt şi dacă ne aud. Mergem mai departe cu sufletul mai uşurat. Când ajungem la baza colţilor Gruber, pe la orele 15, 30, calculez că de ieri dimineaţa, de când am început coborârea, şi până în clipa de faţă am făcut cel puţin cincizeci de rapeluri.

O scurtă înseninare ne permite să vedem întreaga suprafaţă a haoticului gheţar Fresney. Câtă zăpadă a căzut! Nu se vede nicio urmă, ceea ce înseamnă că nu a trecut pe acolo nicio echipă de salvare. De unde veneau atunci glasurile? Nu vedem pe nimeni şi recădem în cea mai neagră disperare. Poate pentru noi totul s-a sfârşit. Am fost convinşi că glasurile veneau de aici, de la baza colţilor Gruber, şi ideea aceasta ne dăduse tăria să depăşim dificultăţile teribile şi primejdiile acestui pasaj extrem de dificil. iată-ne, în schimb, singuri aici şi având în faţă drumul lung şi plin de necunoscute până la refugiul Gamba.

Începe lenta şi chinuitoarea coborâre a gheţarului.

Refuzăm să ne dăm bătuţi. Zăpada e în continuare foarte mare. Nici iarna nu îmi amintesc să fi întâlnit atâta. Ceea ce lăsăm în urma noastră nu este o potecă, ci un tunel. Din fericire ceţurile încep să se ridice, vizibilitatea se îmbunătăţeşte treptat. Lucrul acesta îmi permite să intru singur în labirintul de crevase ce duce spre şaua Innominata, un ultim şi foarte dificil obstacol în calea salvării noastre. Dar zăpada adâncă ne încetineşte atât de mult înaintarea că nu mai nădăjduim să ajungem pe lumină la baza pasului.

Simt că mor de oboseală, de durere fizică, de ger, dar refuz să mă dau bătut.

Şirul se alungeşte. Oggioni se prăbuşeşte la fiecare câţiva paşi, secătuit de efort. E fără rucsac, i l-a dat lui Gallieni. Este când ultimul, când penultimul. Bâjbâim pe gheţar în dezordine, beţi de oboseală. Suntem legaţi unii de alţii, dar înaintăm fără să luăm seama la nimic. În aceste condiţii îmi dau seama că va fi greu să ajungem pe lumină la baza şeii Innominata. În spatele meu, Gallieni pare cel mai puţin încercat. Decid să ne despărţim de grup şi să le-o luăm înainte cât mai repede posibil pentru a echipa pâlnia îngheţată a Innominatei, altminteri, dată fiind starea lor nu vor putea niciodată să urce, iar operaţia aceasta trebuie încheiată înainte de a se înnopta.

Ceilalţi vin pe urmele noastre. Între timp atac culoarul dificil acoperit de o crustă de gheaţă, ce duce în şa. Guillaume ar rămas în urmă. Peste o jumătate de oră se va lăsa întunericul nopţii şi eu încă lupt pentru a ajunge în şa. Suntem legaţi într-o singură coardă: eu, Gallieni Oggioni, Mazeaud şi Kohlman. Singura noastră posibilitate este să găsim, cât ne mai rămâne un pic de putere, echipele de salvare. Numai ele vor putea încerca să-i salveze pe cei rămaşi în urmă ajung în şaua Innominata pe o beznă de iad Este sâmbătă seara, e trecut de orele douăzeci şi unu şi suntem plecaţi de şase zile. Începe iar să ningă şi înspre apus se văd fulgerele unei furtuni ce se apropie. Îmi este imposibil să fixez vreun piton pentru a ancora coarda ce-i susţine pe cei patru camarazi ai mei şi atunci o trec pe după umăr. Îi implor să se grăbească. Operaţia, în schimb, este extrem de înceată, descurajantă Ordinele se amestecă cu vaietele de durere şi de disperare. În spatele lui Gallieni, Oggioni pare incapabil să se ţină de stâncă. Gallieni caută să-l ajute în fel şi chip, asigurat la rândul lui în coarda pe care o ţin pe după umăr. Cei doi francezi, jos de tot, strigă şi se agită.

E un haos total. Trec trei ore şi suntem tot în acelaşi punct. Nu pot să mă mişc, din când în când coarda mă zgâlţâie gata, gata să mă arunce în gol. Simt că-mi vine să leşin de durere, din cauza

frigului şi a corzii. Dacă mă prăbuşesc se duc toţi în aceste trei ore Oggioni nu a reuşit să se mişte din punctul în care ajunsese. Orice îndemn pare zadarnic. Din când în când răspunde printr-un geamăt: pare în transă. Este legat de piton cu cu carabinieră: ar trebui să o desprindă pentru ca să-l putem trage în sus. Dar nu are puterea să o facă, ori poate se află într-o asemenea stare de epuizare că nu reuşeşte nici măcar să priceapă. Aş vrea să cobor până la el, dar îmi este imposibil căci trebuie să ţin bine oarda care îl susţine pe el şi pe Gallieni. În cele din urmă acesta, neputând să facă altfel, se asigură că Oggioni este bine fixat de piton, desface coarda care îl leagă de el şi de francezi pentru a veni lângă mine ca să putem coborî amândoi mai repede în căutarea echipelor de salvare. Oggioni rămâne legat în coardă de puternicul Mazeaud, căruia îi strigăm să aştepte şi să aibă grijă de ceilalţi căci în scurtă vreme vor fi salvaţi.

În timp ce efectuăm această operaţie îl vedem pe Kohlman, neasigurat, bâjbâind pe întuneric în lungul corzilor, pe peretele cu gheaţă. Vine către noi şi, cu forţa disperării ce frizează nebunia, trece de Mazeaud, de Oggioni şi de Gallieni. Înţelegând în ce stare se află, acesta din urmă reuşeşte să-l apuce şi să-l prindă în coardă. În scurt timp ne aflăm toţi trei în şaua Innominata, Kohlman ne spune că-i este foame şi sete, şi pe urmă

adaugă: „Unde e refugiul Gamba?” E complet ieşit din minţi, dar nu-l putem abandona.

Îl legăm la mijloc. Încep să-l cobor mai întâi pe Gallieni, apoi pe Kohlman ce pare să fi uitat orice măsură de prudenţă. Panta e foarte repede dificilă, îngheţată. Pe primii cincizeci de metri ne lăsăm să alunecăm de-a lungul unei corzi fixe lăsată, evident, de echipele de salvare în căutarea a doi elveţieni pe Piscul Gugliermina. Apoi continuăm doar cu mijloacele noastre, Kohlman însă devine tot mai periculos. Îşi dă drumul să alunece pe spate, lăsându-se cu toată greutatea numai în coardă, fără să folosească colţarii. Ajunge la capătul corzii, continuă să rămână prins iar eu trebuie să-l susţin, punându-mă astfel în imposibilitatea de a-l ajunge. Când în cele din urmă nu mai simt greutate în coardă, pentru că el s-a agăţat de ceva, o smucitură bruscă îmi spune că s-a desprins din nou, şi riscăm să ne prăbuşim cu toţii. Nici îndemnurile, nici insultele nu reuşesc să-l trezească. Pronunţă fraze fără noimă, gesticulează, e nebun. Credeam că vom reuşi să coborâm într-o oră; cu Kohlman care a luat-o razna se fac trei.

Ajungem jos, cum dă Dumnezeu. Acum, pentru a ajunge la refugiul Gamba, avem de trecut spinări înzăpezite fără nicio dificultate ori pericol, în afară de zăpada foarte adâncă. Începe să

ne revină curajul şi singura noastră preocupare este să fim cât mai repede la refugiu, când se petrece un fapt neaşteptat. Lui Gallieni îi cade o mănuşă. Se apleacă s-o ia şi încearcă să-şi încălzească mâna vârând-o în pufoaică. Kohlman îşi închipuie că Gallieni vrea să scoată un pistol, desface larg braţele, se năpusteşte asupra lui, se agaţă de el şi se rostogolesc amândoi pe pantă. Gallieni reuşeşte să se elibereze, iar eu încerc să le împiedic mişcările cu ajutorul corzii. Atunci Kohlman se aruncă asupra mea. Mă feresc şi el cade, apoi se rostogoleşte şi se răsuceşte, aiurând: a înnebunit de tot. Se ridică din nou şi încearcă să sară asupra noastră, îl ţinem la distanţă trăgând de ambele corzi, fiecare dinspre partea sa. Suntem de fapt legaţi toţi trei şi niciunul din noi nu se poate elibera. Nu-l putem târî la refugiu şi totuşi nu trebuie să pierdem nici măcar un minut.

Pentru a ne dezlega de el trebuie să desfacem nodurile îngheţate. Nu avem cuţit, dar trebuie neapărat să ne desfacem de el cu toată părerea de rău. El ne urmăreşte orice mişcare, gata să sară asupra noastră. Pe rând, ţinând coarda întinsă cu dinţii, ne lăsăm un pic pantalonii în jos pentru a putea scoate bucla de coardă care ne încinge mijlocul. Operaţia reuşeşte fără ca Kohimansă-şi dea seama. Atunci îi strig lui Gallieni: „Slăbeşte! Fugi!”, şi o luăm la fugă rostogolindu-ne în zăpadă. Avem o

certitudine: că noi vom ajunge la timp la refugiu pentru a înştiinţa echipele de salvare în timp ce Kohlman, acolo sus, nu este în primejdie să se prăbuşească. Dar, din păcate prima echipă va ajunge acolo doar pentru a-i primi ultima suflare.

Facem astfel ultimii patru sute de metri ce ne despart de refugiul Gamba. E întuneric beznă. Reuşesc să ajung la uşa refugiului doar pentru că ştiu zona ca pe propria-mi casă. Gallieni, clientul meu, vine după mine teafăr. Ne învârtim în jurul refugiului şi batem cu pumnii în ferestre. Ajungem la uşa de la intrare în timp ce se aud paşi înăuntru şi o mână trage zăvorul. Uşa se deschide larg: interiorul refugiului e slab luminat de o lumină mică. E plin de oameni care dorm. Trec peste câteva corpuri fără să recunosc vreunul. Deodată unul sare în picioare şi strigă: „Walter, tu eşti?" Atunci aleargă toţi din toate părţile, suntem sufocaţi de îmbrăţişări.

Strig: „Grăbiţi-vă! Unul e pe aproape! Ceilalţi sunt în culoarul Innominata! Grăbiţi-vă!" Sunt orele trei, duminică dimineaţa. Furtuna nu stă o clipă. Mă întind pe masa din mijlocul refugiului. Ni se scot colţarii îngheţaţi, suntem dezbrăcaţi, ni se dau haine uscate, ne dau să bem băuturi calde. Cad într-o letargie adâncă. Când mă trezesc au trecut trei ceasuri. Corpurile tovarăşilor mei au fost culese unul câte unul, mai puţin a lui

Vieille. Mi se spune că Oggioni a murit şi simt cum mă cuprinde o durere năvalnică. Dragul Mazeaud, singurul pe care l-au găsit viu, mă îmbrăţişează şi plânge cu mine.

DINCOLO DE LIMITELE CURAJULUI – PIERRE MAZEAUD
Pilonul central al lui FRENEY

A vorbi din nou despre Pilonul lui Freney poate şi pară nelalocul lui. Dar grija pentru obiectivitate mă obligă să revin la ceea ce pentru noi, supravieţuitorii, a fost şcoala noastră de viaţă, să revin, mai cu seamă, la camarazii noştri, alpiniştii, oameni cu sufletul mare.

Pilonul central al lui Freney este, într-un anume fel, o epocă în istoria alpinismului şi de aceea trebuie situat în adevăratul său context istoric şi geografic.

Unul din spectacolele cele mai frumoase care se pot oferi alpiniştilor este, fără îndoieli, faţa sudică a lui Mont Blanc văzută dinspre Courmayeur. În acest imens perete s-au dat bătăliile cele mai dure, în acest zid de gheaţă şi de rocă au avut loc, de-a lungul anilor, cele mai frumoase premiere; în acest bastion a rămas nerezolvată una din ultimele sale mari probleme: Pilonul central.

Situat între crestele Innominata şi Peuterey – ele singure

având propria lor istorie – cei doi piloni ai lui Freney se avântă în sus pe mai multe sute de metri. Primul – cel mai aproape de creasta Peuterey, străjuieşte marele culoar glaciar unde Walter Bonatti a deschis un traseu în septembrie 1961 – a fost urcat de cel mai uman dintre alpinişti: Gervasutti. Cel de al doilea rămânea "virgin"…

O piramidă de şapte sute de metri având drept bază crevasa marginală a gheţarului superior al lui Freney; vârful ei este, în mod practic, creasta Brouillard în punctul unde ea se pierde pentru a se contopi cu calota somitală a lui Mont Blanc. Este un pilon grandios pe care îl putem împărţi în trei zone. Prima, fără a fi verticală, este de aspect mixt, stâncă şi gheaţă, cea de a doua prin excelenţă stâncoasă, este foarte verticală, iar cea de a treia neputând fi trecută, din cauza surplombelor sale, decât recurgând la mijloace artificiale.

Prin situaţia sa excepţională şi prin amploarea sa, Pilonul nu putea decât să-i tenteze pe alpinişti şi de aici începe istoria sa.

Ne putem cu uşurinţă imagina că Gervasutti, escaladând Pilonul din dreapta, şi-a aruncat vrând-nevrând privirea şi la stânga. La fel şi alpiniştii care au făcut creasta Innominata, au trebuit să-şi îndrepte privirea înspre dreapta. Dar primii care, după cunoştinţele mele, au abordat această problemă, au fost

alpiniştii Bastien şi Conţin: în timp ce efectuau traseul Gervasutti, au făcut numeroase fotografii ale Pilonului central. Dar au trebuit să considere această problemă ca irealizabilă, căci mai apoi nu au făcut nicio tentativă.

Prima tentativă serioasă datează din august 1959 cu Bonattl, Oggioni şi Gallieni care au transportat material în şaua Peuterey, trecând prin gheţarul Freney şi Rochers Gruber. Au urcat primul pinten al Pilonului central şi au trebuit să coboare deoarece şi-au dat seama că au nevoie de material important.

Cea de a doua tentativă se situează în luna iunie 1960. Ea este opera unei echipe de alpinişti francezi: Desmaison, Payot, Audibert, Lagesse, Lafiont şi Mazeaud. Surprinşi de vremea rea în Rochers Gruber. au lăsat şi ei Pilonul intact.

Ploaia ce cade tot timpul nu ne face să privim cu optimism viitorul. Temerile noastre se confirmă: vârfurile sunt albe de zăpadă, în vale plouă.

Sâcâiţi de plictiseală şi de vremea rea, Kohlman şi cu mine urcăm la bivuacul din Drus: ţinta noastră este Pilonul Bonatti. Vremea mizerabilă şi mai ales furtunile ne fac să încetinim, ceea ce ne permite, mai mult ca oricui, să apreciem calităţile extraordinare ale lui Walter Bonatti care a realizat singur acest admirabil itinerar. După două bivuacuri atingem brâna Quartz,

cunoscută bine de noi cu ocazia altui bivuac, la ieşirea din faţa vestică. Vremea este splendidă, trebuie să pornim spre Pilonul lui Freney.

Sâmbătă 8 iulie cu prima cursă a telefericului ce merge la Aiguille du Midi, plecare în patru.

Pierre Kohlman, prietenul meu dintotdeauna, cu care am realizat toate marile mele ture. Forţa sa îl face să fie cel mai bun căţărător de escaladă liberă, dar ceea ce mă face să-l iubesc sunt mai cu seamă calităţile sale morale şi intelectuale deosebite. Este un pasionat al muntelui pentru că aici este singur, departe de viaţă.

Robert Guillaume, căţărător excepţional, a sacrificat totul pentru a trăi la Chamonix, în umbra colţilor de granit pe care i-a străbătut în toate sensurile, cel mai adesea solitar.

Antoine Vieille, mezinul, speranţa alpinismului francez. Forţă a naturii, cel mai puternic dintre noi, el va fi totuşi primul care, paradoxal, se va stinge. Are la activ, în numai doi ani de când face munte, un număr impresionant de trasee, visează Dolomiţii… nu-i va cunoaşte niciodată…

În sfârşit eu, de departe bătrânul echipei, ceea ce îmi conferă o anume responsabilitate, mai cu seamă dacă ţinem

seama că am mai făcut o tentativă aici.

Suntem stăpâniţi de încredere şi de bucurie, o bucurie debordantă: cântăm şi urlăm în timp ce traversăm Bediere sub un soare de plumb, pentru a ajunge la refugiul La Fourche unde ne aşteaptă tot materialul. Depăşim ultima pantă abruptă şi pătrundem în împărăţia noastră: Brenva, Peuterey şi în spate, hăt departe, Pilonul.

Ne petrecem ziua făcând ultimele preparative, somnul se leagă greu, ca în ajunul marilor bătălii. Pregătire tactică sau proiecţie a viselor noastre… Pierre Kohlman ne vorbeşte îndelung… Este fericit, noi la fel, dovadă fotografiile luate în faţa uşii refugiului ce domină magnificul bazin inferior al Brenvei.

Miezul nopţii! Încărcaţi din greu, părăsim refugiul, un rapel şi iată-ne pe gheţar.

Atmosfera e apăsătoare. nu a îngheţat şi mergem cu dificultate, înfundându-ne în zăpadă. Avem chiar câteva probleme în şaua Moore. Traversăm cu sufletul la gură, în mijlocul unei obscurităţi totale, îngrămădirea periculoasă de seracuri din La Major şi La Poire.

Când se luminează de ziuă începem să urcăm în şaua Peuterey pe zăpadă foarte grea. La jumătatea pantei ne gândim să coborâm şi să ne întoarcem la refugiu: nori grei şi negri se

scurg înspre Italia blocând toată această admirabilă vale d'Aosta.

Reîntoarcerea anevoioasă prin şaua Moore, primele decepţii şi oboseli, vai, neîntemeiate…

Ajung împreună cu Pierre Kohlman în şaua La Fourche; suntem îngrijoraţi de camarazii noştri care n-au trecut încă şaua Moore şi plecăm în căutarea lor…

Petrecem ziua culcaţi pe paturile din refugiu. Afară ninge.

La orele opt timpul devine brusc rece, norii dispar. Ne revine speranţa: aşteptăm neliniştiţi miezul nopţii, fără să dormim; flecărim de una şi de alta, străduindu-ne să uităm Pilonul care ne ţine pe toţi în strânsoarea sa.

Miezul nopţii, începutul unei noi zile: luni 10 iulie 1961. Deşteptătorul ţârâie. Lenea ne cuprinde pe toţi, ne mişcăm cu încetinitorul, aprindem reşoul, aşteptăm ceaiul.

Zgomote de glasuri în afară. Neliniştiţi, ne încordăm auzul. Zgomote metalice de pioleţi, de colţari. Uşa se deschide şi intră trei oameni…

Înţelegem imediat: Walter Bonatti, pe care îl recunoaştem în semiobscuritate, nu poate să meargă în altă parte decât pe Pilon. Şi noi credeam că se află în Perú.

Se fac prezentările: este cu Andrea Oggioni, un nume vorbind de la sine şi cu Roberto Gallieni.

Se angajează imediat o discuţie la obiect. Bonatti, omul acesta prestigios şi de un farmec deosebit ne lasă întâietatea. El vine direct de la Courmayeur şi nu ştia că suntem aici. Va merge în altă parte şi va face, spune el, o repetiţie a Pilonului… Minunat om acest Walter. Antoine Vieille sugerează să mergem toţi împreună. Niciun minut de ezitare, toată lumea se îmbrăţişează. Minunată idee această echipă italo-franceză, ea va rezolva în Mont Blanc-ul nostru una din ultimele probleme ale grandioasei sale feţe sudice. Din inimile noastre ţâşneşte parcă un strigăt de bucurie profundă, de acum încolo doar prietenia ne va călăuzi, ea va rămâne chiar pe chipurile camarazilor noştri întipărindu-se pentru totdeauna…

Imediat este pus la punct un plan de atac. Walter are tot materialul necesar în şaua Peuterey. Vom merge, prin urmare, acolo, ceva mai repede cu rucsacuri uşoare. Are loc o diviziune a muncii: italienii vor pleca primii spre şa, apoi vor coborî să-şi ia materialul aflat la ieşirea din Rochers Gruber, în timp ce noi vom echipa prima ruptură de pantă a Pilonului. A doua zi ei vor pleca din nou primii şi o vor ataca pe cea de a doua, iar cele două coarde franceze vor încheia ultima zi echipând-o pe cea de a treia. Plan ce va fi urmărit punct cu punct până la declanşarea dramei; plan pe care numai o minunată armonie ne va permite

să-l respectăm.

Bonatti scrie atunci un cuvânt pentru a indica unde mergem, Gigi Panel îl va găsi şi va înţelege că suntem cu toţii pe Pilon. Strângem materialul pe care îl lăsăm aici: vreo sută de pitoane, cincizeci de carabiniere şi treizeci de cuie de lemn. Acest material poartă marca proprietarilor săi şi, cu toate acestea persoane lipsite de scrupule vor pune mâna pe el căci la sfârşitul lui iulie, când nişte prieteni se vor duce să-l recupereze, nu vor mai găsi nimic…

Ora unu… Walter Bonatti părăseşte refugiul şi după el cei doi tovarăşi ai săi. Îi vedem cu lămpile lor frontale coborând rapelul lăsat de noi în ajun şi îndreptându-se apoi cu rapiditate spre şaua Moore.

Pentru noi e un moment de neuitat, prietenia noastră este pecetluită, jocul de-a oamenii începe marele joc cu ceea ce iubim.

În timp ce închid încet uşa refugiului, mă gândesc la aventura care ne aşteaptă. Plin de entuziasm îmi voi purta camarazii spre marea premieră! În mintea mea se derulează un fel de film. O multitudine de gânduri, o beţie a creaţiei, operă a imaginaţiei noastre. Iar apoi neliniştea, întrebările. Cum se vor desfăşura lucrurile… Toate acestea noi, alpiniştii, le cunoaştem. Obsesie a oricărei plecări în curs, căci în continuare focul acţiunii

ne acaparează şi nu mai ai timp să te gândeşti decât, poate, la bivuac. Şi apoi, fiind cel mai vârstnic, îmi iau această responsabilitate ce mă obsedează încă şi astăzi, responsabilitate împărţită cu Walter Bonatti, spre foarte marea mea bucurie, responsabilitate ce m-a făcut să iubesc cu pasiune acest munte mai mult decât pe oricare altul, în ciuda dramei petrecut.

Sunt legat în coardă cu Pierre Kohlman şi sunt ultimul. Luminile italienilor dispar în spatele şeii Moore căci ei merg repede, folosind urmele noastre din ajun. Vieille şi Guillaume merg în faţă. Suntem cu toţii cuprinşi de o tăcere apăsătoare. Timpul e rece, stelele strălucesc, iar traversarea bazinului Brenvei este de neuitat. Urcăm în şaua Moore şi coborâm spre baza şeii Peuterey, unde dăm de italieni; Bonatti, a cărui tehnică pe gheaţă este fără egal, se află în frunte şi taie culoarul în toată lungimea sa. Panta este foarte abruptă pe alocuri, dar ardoarea noastră şi entuziasmul italienilor ne fac să înaintăm ritmic asigurându-se doar din când în când. Lumina zilei ne prinde în plină pantă şi atunci descoperim în dreapta uimitorul Pilier d'Angle – încă un traseu, Bonatti – în stânga La Blanche de Peuterey cu frumoasa ei faţă nordici. Urcuşul continuă până în clipa când ajungem la stâncile ce barează accesul în şa. Pasaj dificil, foarte nesigur. Încercăm să batem pitoane, dar lamele

acestea de şist se sfarmă şi nu găsim niciun punct trainic de asigurare. La orele şase dimineaţa suntem cu toţii în şaua Peuterey: în faţa noastră Pilonul, colosal şi grandios, se avântă ca o fleşă până la Mont Blanc de Courmayeur.

O oprire destul de lungă ca să facem pentru a doua oară planul de atac al Pilonului central. Granitul său roşu este o minune! Nu cred să existe altundeva ceva mai frumos decât acest colţ solitar din Peuterey. În timp ce italienii Bonatti şi Oggioni vor coborî înspre Rochers Gruber, iar Gallieni va rămâne pe platou să doarmă la soare, căci nu dormise de trei nopţi, noi ne îndreptam spre baza Pilonului, hotărâţi să ajungem până seara în vârful primei rupturi de pantă. Pe la orele opt încep traversarea. Zăpada este grea şi mă afund… nu am timp să mă gândesc la ceva anume şi mă străduiesc să merg repede pentru a evita pietrele care cad de-a lungul culoarelor dintre cei doi piloni. Pierrot mă supraveghează, mă asigură; încrederea mea în el este atât de mare încât nu-i cer niciodată nimic; el ştie tot. Iubeşte muntele ca şi mine, trăieşte, vibrează, e fericit. Trecem crevasa marginală, după care urc o pantă abruptă pentru a ataca primele porţiuni de stâncă. Bat un piton, îl bat pe al doilea, şi las o cordelină pentru ca italienii să ne poată ajunge mai repede. Un popas binevenit pe la orele unsprezece, după primele pasaje dificile. Suntem toţi patru

laolaltă. Jos, pe gheţar, îi vedem pe Bonatti şi Oggioni cu un rucsac foarte greu revenind înspre Gallieni; înaintează foarte încet… Deasupra noastră, Pilonul roşietic… Facem fotografii. dar avem şi grijă să mai uşurăm rucsacurile! Mâncăm.

În faţa noastră, o magnifică dală de patruzeci de metri. Pierrot mă asigură, mă simt foarte bine.

Este unul din cele mai frumoase pasaje ale Pilonului. Escaladă liberă, cred că nu am pus decât un cui de lemn, sunt liber, deci fericit.

După mine Pierrot, într-o formă excepţională, se caţără cu rapiditate. Ar vrea să fie în frunte. Intenţia mea este ca el să conducă lupta pe ultima porţiune, poimâine, căci este cel mai puternic. Înţelege acest lucru, îmi zâmbeşte, îmi vorbeşte cu tandreţea ce îi este proprie. După noi, Antoine şi Robert completează echiparea pentru italienii care sunt puţin obosiţi; vreau să-i menajez şi pe ei pentru asaltul final.

Scriind aceste rânduri, retrăiesc totul atât de puternic…

Escaladă în teren mixt, timpul trece, iar pe mine mă trec sudori într-un horn cu polei sub privirile neliniştite ale camarazilor mei. În cele din urmă, către orele patru, ajung la ultimul său pasaj. O surplombă impozantă, cu şiroaie de gheaţă.

Pitoane multe şi timp la fel – îmi ia două ore – pentru a ajunge la capătul primei rupturi de pantă obosit, dar fericit. Îmi amintesc de remarca lui Antoine:

„Mazeaud încă mai poate!”. Italienii reuşesc să ne ajungă şi citesc pe chipul lor oboseala zilei. Îi ajut pe toţi să urce şi cei dintâi sosiţi încep să pregătească bivuacul. La orele şapte aprindem reşourile…

Discuţii, cântece din Val d’Aosta şi din foburgurile din Montmartre. Vreme splendidă şi pe deasupra friguroasă. Sub noi gheţarul Freney şi falnica Aiguille Noire de Peuterey. La stânga, la doi paşi de noi, Innominata. În depărtare, Grand Paradis. Brumă de bun augur, schimb câteva cuvinte cu Walter. Totul a fost bine, poimâine vom ieşi în vârf şi vom sărbători victoria pe drumul de coborâre spre Chamonix.

Fumez câteva ţigări cu Antoine…

Pentru noi toţi a fost bivuacul cel mai frumos din viaţa noastră de alpinişti… Adormim liniştiţi, netulburaţi de nimic. Pierrot se roagă în gând şi după cum îi e obiceiul – suntem acum la al treizecilea bivuac petrecut împreună - mă trezeşte, când deja adormisem, să-mi spună noapte bună, să-mi zâmbească…

Orele trei şi jumătate, marţi 11 iulie, Walter şi Andrea ne trezesc. Antoine protestează ca de obicei… E frig şi aşteptăm să

iasă soarele. Orele patru: îl vedem, splendid răsărit de soare, reamintindu-ne îndatorirea noastră – lupta cu Pilonul pe al cărui abrupt tocmai am găsit odihna.

Pregătirea lentă, lene matinală. E frig. Fotografii: Walter face una din ultimele poze unde vom fi toţi patru francezii împreună. Porneşte în frunte: va fi rândul italienilor să echipeze porţiunea de traseu de astăzi. Escaladă mixtă în care ei excelează. Pitoane puţine, dar pentru a ne facilita înaintarea italienii lasă corzi, scăriţe. Eu vin ultimul cu rucsacul cu echipament greu, literalmente tras de Kohlman. Pasaje dificile nu prea sunt, dar îl aud pe Walter luptându-se, departe, în jgheaburi de gheaţă. Pasajele artificiale vor fi dezechipate de Antoine, trecut acum în poziţia ultimă. Înaintăm repede, aproape fără opriri. La drept vorbind, nici nu prea vedem peisajul. Greutatea rucsacului mă încovoaie şi camarazii îmi vin în ajutor trăgându-mă cu ajutorul corzii legate direct de el. Pe la orele două am impresia că văd o fantomă. Bonatti îmi strigă că vede pragul terminal. Mă opresc pentru a mă uita la el:

O adevărată surplombă, uimitoare şi grandioasă. Mă simt de-a dreptul fascinat, ca şi camarazii mei. Plănuiesc să dăm asaltul final prin marea fisură din dreapta. Mă şi văd în vârf, mâine seară, împreună cu ceilalţi căci vreau să pornim încă de pe

acum… Un pasaj de stâncă dificil, urmat de o muchie de gheaţă foarte ascuţită ne duce la baza acestor mari dificultăţi terminale. Examinez fotografiile, le compar cu realitatea. Escaladă artificială în perspectivă. Bonatti ne ajută să trecem muchia dificilă şi obosiţi dar încântaţi ne aflăm faţă în faţă cu adevărata problemă. Schimb scurt de cuvinte: italienii, împreună cu Antoine şi Robert, vor pregăti bivuacul. Pierrot şi cu mine va trebui să echipăm mai multe lungimi de coardă încă de pe acum; eu am chiar tainica idee de a bivuaca în scări, lui perete, pentru a câştiga timp. Amintire din Cima Ovest. Pierrot porneşte: o primă lungime de escaladă artificială îl duce în vârful a ceea ce noi numim „la Chandelle”. Aici, o platformă mai confortabilă decât cea de mai jos ne face să-i aducem şi pe ceilalţi care abandonează munca de terasare în gheaţă de care se apucaseră. După ce vin toţi sus, pornesc, din nou, asigurat de Pierrot. Încep lupta, încrezător, singur. Stânca e grozavă, e prietenoasă. Escaladă artificială magnifică la 4.600 de metri. pitoanele „cântă”, eu mă simt bine, scot strigăte de bucurie. Dedesubt, Walter îmi zâmbeşte, exprimându-şi uimirea în faţa rapidităţii mele… În clipele acelea, acolo, am trăit momentele cele mai frumoase ale existenţei mele. Luptă exaltantă, sentiment de plenitudine… Ies dintr-o fisură, fac o traversare delicată pe o lamă în dreapta, ajung printr-o trecere

expusă la o altă fisură pe care încep s-o pitonez când pornesc să bată primele ceasuri ale uneia din cele mai mari drame din istoria alpinismului. Deşi timpul este magnific cerul albastru…

Pitonez, agăţat în scăriţe, când aud, în timp ce lovesc cu ciocanul, un fel de sonerie, asemănătoare cu a unui telefon. La patruzeci de metri mai jos, camarazii mei îşi încordează auzul. În curând simt dureri în degete iar din ciocan încep să iasă scântei. Carabinierele din bandulieră (am plecat ca la şcoala de escaladă doar cu materialul necesar echipării unei lungimi, fiind legat direct printr-o coardă de camarazii mei care îmi dau materialul pentru lungimile următoare) mi se lipesc de degete. Bonatti îmi spune că e furtună. Uimit, căci nu se simte nicio adiere, iar cerul este foarte limpede, pun un rapel, lăsând la capătul lungimii întregul material. În cursul acestei scurte coborâri asupra mea se năpustesc norii, vântul violent, măzărichea… şi asta în câteva secunde… O pendulare şi ajung lângă Pierrot când un fulger orbitor îl izbeşte în faţă, chiar la ureche şi aparatul său auditiv se înnegreşte. El cade în braţele mele, buimac, inert… Drama, în toată oroarea ei, începe. Suntem prinşi în capcană: „La Chandelle”, tocul unde ne aflăm şi unde vom avea de aşteptat, va fi calvarul nostru. Fulgerele se succed fără încetare. Mai întâi zgomotul tunetului, urmat curând de tăcere, dar o atmosferă

orbitoare de ozon; sunt exact orele cinci. Nu ne mişcăm, nu pregătim nici măcar bivuacul, rămânem în picioare, lipiţi de stâncă, Eu rămân cu Pierrot, ceva mai jos Antoine cu Robert, apoi alături Bonatti, Oggioni, Gallieni. Teama pune stăpânire pe noi… Seara interminabilă, noaptea şi mai interminabilă le vom petrece cuprinşi de nelinişte. Evităm gesturile inutile, îndepărtăm de noi orice obiect de fier şi încercăm să ne aşezăm în mijlocul acestui infern. Bubuiturile se înteţesc, ne aruncă în sus, este înspăimântător. Dacă n-am fi legaţi în corzi, am fi proiectaţi în golul de peste şase sute de metri care se cască sub noi. Îi fac o primi injecţie de coramină lui Pierrot, în mod vizibil cel mai atins. Italienii se instalează cum pot în cortul lor, noi ne aşezăm sub foliile noastre de vinil; fiecare trăsnet care ar putea fi mortal dacă n-am fi deja uzi, ne lipeşte de peretele bun conducător. Cel mai înalt contrafort al Mont Blanc-ului ne slujeşte drept paratrăsnet. Ne cuprinde o spaimă de moarte şi nu putem face nimic, nici gesturi, nici vorbe, doar gânduri – da, despre moarte – şi să aşteptăm ca ea să vină. Curând luăm toţi coramină pentru a scăpa de greaţa ce pune stăpânire pe noi; e miezul nopţii şi cu toate acestea cerul parcă e o vatră de furnal. Din când în când suntem aruncaţi în sus unul după altul. O bubuitură deosebit de violentă ne izbeşte cu faţa de stâncă; italienii tresaltă şi ei. Ca urmare voi

rămâne cu urme la glezne, asemenea unor mici stele negre. Din mâinile şi picioarele noastre ies scântei. Antoine mă linişteşte, se teme acum ca şi mine, iar Robert se ocupă de noi toţi… Lovit din nou, Pierrot cade pe genunchii mei, alunecă în jos pe peretele de stâncă. Apuc coarda pentru a-l opri. îi vorbesc, nu răspunde, nu va mai răspunde niciodată. Aparatul lui e ars, iar el este complet surd. Plânge încet uitându-se la mine; nu l-am iubit niciodată atât de mult şi îl strâng în braţe. Ce este mai puternic decât prietenia?

La ce ne gândeam atunci? Fiecare dintre noi va păstra pentru totdeauna secrete gândurile sale intime. Ne-am gândit cu toţii la moarte, căci era prezentă. Moment de angoasă rea, apăsătoare, de spaimă.

Miercuri 12 iulie, ora zero. Infernul continuă şi va continua până la orele şapte dimineaţa… Zăpada va cădea atunci din abundenţă. Acalmie binevenită căci deşi epuizaţi, uzi, aveam să ne bucurăm de acest răgaz… Am adormit cu toţii câteva ore în poziţii incredibile, visând coşmaruri. Pe la orele zece se produce o înseninare care ne îngăduie să vedem Mont Frety alb de zăpadă. Urlăm de bucurie simţind vântul dinspre miazănoapte. Culoarele din jurul pilonului sunt străbătute de neîncetate şi tunătoare avalanşe, dar norii grei trec în goană, în rafale continui, dinspre vârful Mont-Blanc-ului înspre Italia, cu o iuţeală

vertiginoasă. Ne instalăm mai bine. Mâncăm mâncare caldă. Degajăm zăpada. Îndepărtăm materialul. Dar îndeosebi, hotărâm în unanimitate să aşteptăm. Echipamentul nostru este perfect. Suntem atât de aproape de capăt. Nu ne mai rămân decât cel mult optzeci de metri de făcut şi suntem în vârful Pilonului. În iulie vremea rea nu poate să ţină mai mult de douăzeci şi patru de ore… Nu aveam cum să ştim că întreaga Franţă, de la coastele Canalului Mânecii la Alpi, e măturată de furtună; că nenumăraţi marinari – fârtăţii noştri – nu se vor mai întoarce în port. Încrederea ne revine. Ninge din nou. Ziua trece. Vorbim de munte, povestind fiecare turele făcute. Bonatti ne uimeşte prin calmul său, ca şi camarazii săi; noi îl uimim prin curajul nostru. Îmi amintesc că i-am vorbit îndelung de pilastrul „său" din Dru pe care reuşisem şi-l fac împreună cu Kohlman cu câteva zile mai înainte. Lui Antoine îi este foame şi pregăteşte pentru toţi un invariabil dejun. Ninge… Aşteptăm ziua de mâine, convinşi că noaptea şi frigul vor aranja totul. Mă uit din când în când la zidul surplombat pe care începusem să-l echipez. E acoperit de gheaţă, corzile sunt îngheţate. scărițele se leagănă jalnic în bătaia vântului. Sus, ciocanul meu marchează punctul final atins. patruzeci de metri de perete surplombant. Cuie de lemn, carabinierele mele care zăngăne şi ele. Trist tablou…

Mai apoi. vine şi seara de miercuri. Speranţele noastre se duc una după alta. Nu mai vorbim aproape de loc, fiecare e preocupat de propriile sale gânduri. Italienii în cortul lor, noi deasupra, pe brâna îngustă cu picioarele atârnând în gol, cu spatele lipit de perete, sub foaia de vinil. Această a doua seară este mai dramatică decât prima, căci pe la orele şase zgomotul tunetului se face din nou auzit. Teama ne copleşeşte literalmente. Rămânem într-o stare de încordare. Pierrot dormind cu capul pe umărul meu, căci el nu mai aude tunetul. Iar apoi primele semne ale trăsnetului, atmosfera albă, orbitoare, din jur. Primele descărcări şi greaţa ne cuprinde din nou. Acolo, în cea de a doua noapte, vom aştepta cu nelinişte, apatici, în infernul acesta iluminat. Şi infernul s-a îndepărtat, în sfârşit, pe la miezul nopţii, iar zăpada a reînceput şi cadă, grea, urmată curând de un vânt violent, un vânt ce te face şi crezi în miracole. căci miracolul a venit. vai!…

Joi. 13 iulie, ora zero. Nici fir de nor, un frig violent. Hainele de pe noi sunt întărite de ger. Dârdâim… Stelele strălucesc sus pe cer, luminile de la Courmayeur jos… departe în vale, în genune. Miracol… ne trezim cu toţii în câteva minute, ne recăpătăm speranţa. Mâine, soarele, victoria, bucuria, mai ales sfârşitul

suferinţelor noastre… Poimâine liniştea…

Începem atunci să cântăm, să urlăm de bucurie, aprindem reşourile, lămpile noastre frontale trimit semne de speranţă înspre Courmayeur, care nu le va primi nicicum, deşi Bianca Bonatti şi Jeanne Gallieni se uitau atunci înspre Pilon. Vorbim despre toate, ne batem joc de trăsnet, ne gândim la Turul Franţei, vom şti învingătorul când vom ajunge la Chamonix, facem pariuri… Pregătesc materialul. Mâine, pe soare, voi pleca din nou…

Pierrot se ridică, scuturat de crampe. Este fericit, ar vrea chiar să atace şi să continue ascensiunea încă de pe acum… Nu ne-am căţărat noi împreună noaptea? N-a realizat el o excepţională reuşită, ieşind din surplomba de pe Cima Ovest la unu noaptea? Niciodată speranţa n-a fost mai mare… Vorbim chiar de prietenii noştri ce trebuie liniştiţi ca să nu mai trimită cine ştie ce ajutoare. Apoi lenea pune stăpânire pe trupurile noastre înţepenite şi ele de frigul intens şi adormim. Trezirea ce a urmat este lucrul cel mai inuman pe care pot să mi-l amintesc din viaţa mea. Drama continua să se desfăşoare, mai crudă şi mai apropiată ca oricând. La orele zece tunetul ne trezea din nou, zăpada se abătea în rafale, sfâşiind prin greutatea ei foaia noastră de vinil. Cu toate acestea, nu va fi nicio ezitare. Hotărâm cu toţii

să aşteptăm, fixaţi, înţepeniţi pe această „Chandelle" pe care Andrea continua s-o numească cu, cu accentul său milanez „Candella". Dorind să fiu lângă Bonatti, mă duc în cortul său. Suntem patru inşi pe o platformă de doi metri, lipsiţi de aer încât cu greu ne abţinem să nu sfâşiem pânza pentru a respira. Poziţiile noastre sunt incredibile, stăm chirciţi ca vai de lume… nu văd nimic din ce e afară, stau ciucit în braţele lui Roberto Gallieni care mă linişteşte cu blândeţe vorbindu-mi de copiii săi, de ai mei – două fetiţe cărora nu le place să-şi ştie tatăl pe munte… Oggioni vorbeşte de mare, de soarele de la Portofino şi cu vocea sa plăcută cântă. Walter aşteaptă, impasibil, ca un mare senior… Atunci camarazii mei, cei trei prieteni ai mei, cu care pusesem la cale ceea ce ar fi trebuit să fie o reuşită, par să fi aţipit, îşi epuizează în acest moment ultimele forţe, niciunul din ei nu se va mai întoarce. Mă voi duce la ei pentru câteva minute, seara. Insistă că trebuie să aşteptăm dimineaţa zilei următoare… Atunci vom decide. Mă întorc iar la Walter în cort şi stăm de vorbă în timp ce Andrea şi Roberto moţăie…

În această clipă ne luăm întreaga şi totala responsabilitate. Mâine vom continua dacă timpul e frumos sau vom coborî… dar noi ştim de pe acum cât de cruntă va fi coborârea… Apoi, în ciuda frigului, a vântului, a zăpezii care cade ca un linţoliu aţipim cu

toţii… nu mai trăsneşte, ne simţim aproape bine în ciuda epuizării ce începe a se face simţită. Poziţiile sunt incredibile, dar avem ceasuri de calm pentru a ne gândi la noi înşine, pentru a moţăi, mai ales pentru a prevedea… premoniţie.

Ceasurile par ani, ochii se închid fără a se închide…

Pentru ce am aşteptat? Pentru că doream acest vârf invincibil din orgoliu? Nu, din dragoste pentru un munte care nu putea să ne facă să suferim mai mult… Dar şi din raţiune; ştiam cu toţii tragismul coborârilor şi cred că oricare din noi avea în minte Eigerul. Dar şi dintr-un sentiment al realităţii: vremea rea nu putea să ţină mai mult. În sfârşit, şi mai ales, dintr-o mare încredere în Walter Bonatti. El putea să ne scoată pe creastă şi să ne ducă la Refugiul Vallot. Iată pentru ce am aşteptat. Dintr-o tainică speranţă a inimilor noastre… Să ieşim în vârf după furtuna de nedescris care ne ţintuise locului.

Vineri, 14, ora zero. Noaptea se scurge… Suntem într-o baie de apă rece, hainele se lipesc… Orele patru… Dialog cu Walter. Vreau să continui indiferent de vreme, să forţez pasajul; el ne va duce pe creastă şi de acolo pe Mont Blanc. Este omul care îl cunoaşte cel mai bine, aici e la el acasă… Mă pregătesc… Afară totul este tare, îngheţat. Ninge. Nu am niciun fel de putere, puţinele carabiniere împrăştiate în jur se lipesc de degete, corzile

la fel. Pierrot şi ceilalţi încearcă să le descurce ceea ce-i mai încălzeşte. Toată lumea speră în taină că vom ieşi sus, deşi toţi ştiu că este imposibil… Nu pot face nimic: Walter înţelege… Ne vom lăsa deci aici lucrurile, suferinţele… Vom lăsa această „Chandelle" cu toate amintirile noastre. Drama continuă şi va deveni calvar, cred că toţi am înţeles lucrul acesta, privind pentru ultima dată Pilonul acoperit de zăpadă ori ceea ce mai rămânea din el… Există o anume noblețe în a renunţa fără a fi cât de cât învinşi. Pierrot, Antoine, Robert. Andrea, voi toţi prietenii mei, cei morţi şi cei vii, Walter, Roberto, revăd chipurile voastre. O, cât erau de frumoase!

Walter e primul… rapelurile vor fi de optzeci de metri. Îl urmez, asigurându-l. Plonjează în vid şi găseşte ritmul cu rapiditate. Ceilalţi mă urmează în tăcere, căci niciunul din noi nu va vorbi în timpul acestei coborâri infernale pe un viscol de o rară violenţă, fără să vedem la un metru. Andrea încheie plutonul, mereu cu zâmbetul pe buze. Rapel după rapel şi reuşim să pierdem înălţime. În curând ne asigurăm cu toţii, căci nu mai suntem stăpâni pe mişcările noastre. Vom merge în felul acesta mai încet. Iar Walter va impune mereu calmul. O coardă de optzeci de metri nu va mai reveni, în ciuda eforturilor noastre

conjugate…

Revedem uneori pasajele urmate la urcuş. Rămânem tăcuţi… La un moment dat îi voi asigura pe toţi, cu picioarele afundate în zăpadă. Voi rămâne două ore fără să mă mişc. Lăsându-mă la rândul meu în rapel, mă voi lovi cumplit, la piciorul drept. O durere îngrozitoare… Izbesc atunci piciorul stâng. Nu simt nimic. A îngheţat. Puţin îmi pasă… îl voi vedea pe Pierrot cu mâinile învineţite de frig… Ziua trece… Urmează ultimele porţiuni de stâncă. Walter şi ceilalţi camarazi mă asigură până la crevasa terminală. Mă afund până la brâu, o trec inconştient. Ceilalţi mă ajung din urmă. Umblăm pe gheţar ca nişte oameni beţi. Îmi continui drumul ca un automat, făcând mai multe ore ca să ajung în şaua Peuterey. În spatele nostru, o adevărată tranşee, semn al suferinţelor noastre. Şapte animale umane devenite mute, cu gesturi mecanice… şi totuşi trebuie să trăim… să scăpăm cu toţii din acest calvar. Luăm hotărârea, căci este târziu şi noapte, cea de a cincea, se apropie, să bivuacăm în şa unde o mare crevasă ne va feri de ceea ce ar putea fi şi mai rău. Camarazii mei pregătesc acest teren inuman sub viscol. Bonatti pregăteşte ultimele noastre merinde. Fac câteva injecţii de coramină şi înghiţim ultimele medicamente. Ne gândim atunci la ajutoarele care, fără îndoială, vor veni. Vorbim de prietenii noştri,

italieni, francezi, elveţieni sau de alte naţionalităţi, ce trebuie să trăiască ceasuri de neliniște. Dar nu avem cum să știm cât de mare a fost disperarea în Val d'Aosta sau Valea Chamonix.

Am văzut, îmi aduc aminte, primele semne: Pierrot, cu mâinile înnegrite de ger, obosit în ultimul hal, stă în zăpadă fără să se mişte. Este cel mai încercat – de patru zile nu mai aude vorbele noastre încurajatoare, e pe altă lume – şi va fi luat de italieni în cortul lor după ce mi-a cerut să-i fac o nouă injecţie. Am aflat că a dormit cu capul pe genunchii lui Walter. Apoi Robert care, în ciuda dinamismului său obişnuit, stă şi el pe fundul crevasei fără să se mişte. îi dau un piolet dar îl refuză. Înţeleg. Doar Antoine se încălzeşte tăind gheaţa pentru a amenaja un loc de popas… Andrea, marcat de epuizare, pregăteşte apă caldă. El a încheiat tot timpul plutonul. Ne vârâm în saci fără să ne scoatem colţarii. Baie de apă rece ca gheaţa. Nu va mai fi nici urmă de cântec, ci doar tăcerea. Robert va dormi toată noaptea. Rafalele de zăpadă proaspătă nu-l vor deranja deloc. Antoine şi cu mine stăm de vorbă. Noaptea cea mai îngrozitoare dar şi cea mai frumoasă pentru că am cunoscut un prieten. Vorbim de noi, de prietenii noştri, de părinţii noştri, el îşi adoră fraţii şi surorile. Am în rucsac un ultim pachet de ţigări. Îl fumăm tot, bând ceai fără încetare, până la epuizarea alcoolului din reşou. Îmi amintesc

chiar că am făcut haz de una şi de alta, ba chiar şi de femei… unele pe care le cunoscuserăm amândoi… Bonatti mă strigă pentru a-mi spune că Pierrot s-a liniştit şi doarme, că Andrea şi Roberto sunt şi ei liniştiţi. Şi dialogul meu cu Andrea continuă în noapte.

Sâmbătă, 15 iulie, orele trei dimineaţa. Mă scol. În picioare în mijlocul furtunii, asemenea unui nebun, am pentru prima dată conştiinţa dramei ce se va juca, mi-e teamă pentru toţi… Trebuie să plecăm, dar repede. Moment în care simt că îmi pierd minţile… Îmi trezesc prietenii şi pe chipurile lor văd aceleaşi reacţii. Conştienţi sau inconştienţi contează prea puţin, de acum va trebui să fugim… Vom forma însă o singură fiinţă, ne vom lega toţi împreună. Coardă umană… simbol al prieteniei, şapte oameni mergând în întâmpinarea destinului lor… Drumul calvarului… Walter e cap de coardă.

Tale pante abrupte, înzăpezite peste măsură, îndreptându-se spre Rochers Grüber. Lasă în urma lui o adevărată tranşee. Îl urmăm fără să scoatem o vorbă, conştienţi de gravitatea momentului. Fiecare gest, fiecare cuvânt chiar, atârnă, apasă. Este o fugă pe care ne străduim s-o uităm. În spate vine Andrea, apoi Roberto şi, ultimul, Antoine. Panta este

abruptă, e nevoie de multă atenţie, orice greşeală e de neiertat. După o traversare delicată Walter reuşeşte să ajungă în vârful acestor stânci. Îi ajută să vină sus pe cei din frunte şi imediat începe coborârea în rapel. Când toţi au ajuns sus, fac la rândul meu traversarea, asigurat de Robert. Îl aduc şi pe Antoine care îmi vorbeşte calm despre înaintarea sa în această imensă tranşee. La un moment dat începe să bată câmpii, cade şi se aşază în zăpadă. Walter, de jos, observă scena şi mă imploră să fiu atent, temându-se să nu pornească o avalanşă şi să ne ia pe toţi. Îi cer lui Antoine să se ridice să vină lângă mine. Nu răspunde, iar corpul îi este străbătut de tresăriri sacadate. Mă grăbesc să-l ridic, ajutat de Robert, dar corpul lui alunecă de-a lungul acestei adânci urme… E mort… Robert, tovarăşul său de coardă, e lângă mine. A înţeles şi plânge. Îi cer să coboare. Rămân singur cu acest monstru al naturii cu chip atât de frumos. Walter a înţeles şi el şi urcă spre a veni lângă mine. Îl înfăşurăm pe Antoine într-o pânză de cort, linţoliul său, iar eu bat pitonul de care va rămâne agăţat. E cel mai frumos mormânt, aici la poalele Pilonului său. Potrivit unui vechi ritual îi lăsăm alături rucsacul… Walter şi cu mine ne uităm unul la altul cu chipurile scăldate în lacrimi. Dangătul funebru al dramei s-a făcut auzit. Trebuie să facem totul pentru a curma mersul dramei, trebuie să ne strângem ultimele puteri

pentru a ne salva prietenii şi pe noi înşine. În nebunia noastră, ne luăm responsabilitatea acestei lumi de supravieţuitori. Revenim lângă camarazii noştri. Roberto mă îmbrăţişează. Roberto este palid. Pierrot îmi pune întrebări. A înţeles, plânge, urlă ca un nebun, vrea să rămână lângă Antoine, se roagă. Îl forţez să coboare, să mergem mai departe… Andrea mă îmbrăţişează, îmi ştie drama, ştie drama noastră. Şi coborârea, calvarul continuă.

Coborâm inconştienţi, rapel după rapel, urmându-l pe Walter ca o umbră. Salvarea noastră este el. Fără asigurare am fi cu toţii morţi, prăbuşiţi în gheţarul inferior al lui Freney. Suntem atât de slăbiţi de puteri încât hotărâm să ne debarasăm de tot echipamentul. Cuprins de o bucurie nebună arunc rucsacul care dispare în prăpastie. Păstrăm doar câteva pitoane şi carabiniere, atât cât să ajungem până la refugiul Gamba. Inconştienţi şi uşori ne continuăm drumul, încep s-o iau razna şi fără imboldurile lui Roberto, la rândul meu, m-aş lăsa bucuros să mor. Pierrot îmi pune rapelurile. El a vrut ca eu să supravieţuiesc… Pe la patru după amiază auzim voci în faţă, pe creasta Innominata. Răspundem. Dar furtuna, vântul, zăpada, ne înăbuşă strigătele. Salvatorii s-au înşelat. De ce? Ne punem nădejdea în ei, ne gândim că-i vom găsi mai jos… Dar ei nu vor fi acolo. Ultimul rapel… speranţă. Cunosc bine locul şi cred ci voi fi în şaua

Innominata în câteva minute. Decepţie cruntă, dau de zăpadă, asigurat de Walter, mă afund până la umeri… Într-un delir de nebunie, izbucnim cu toţii în plâns când, ajunşi pe gheţar, înţelegem că nu ne vom atinge niciodată ţinta… Walter îmi cere să conduc eu echipa, de acum disparată. fără suflet, până la jumătatea gheţarului. El va încheia. Muncă dezordonată de bătut trepte; Pierrot mă urmează ţinându-se de umerii mei. Abandonăm ultimele corzi, îndreptându-ne încet, încet către moarte. Mers interminabil pe gheţar. Pierrot mă urmează. Ne afundăm până la umeri… Înaintez pas eu pas. Cinci minute între un pas şi altul. Bătătoresc zăpada cu picioarele încet, inconştient. Acum nu mai gândesc. Acum niciunul din noi nu mai gândeşte, suntem aidoma unor morţi ambulanţi. Când şi când, întrezărim strunga Innominata. Înaintez cum pot prin labirintul de crevase. Nu mai ştiu nimic. Nu mai văd nimic şi cu toate acestea înaintez. Pierrot mă urmează, îmi vorbeşte, eu nu răspund. Nu contează, el tot nu aude… Îl iubesc mai mult decât orice pe lume, el mi-a salvat viaţa în timp ce coboram Rochers Grüber, n-a vrut ca eu să mă opresc. Acum sunt eu cel care-l împiedică să se aşeze, să moară. E frig, vântul suflă cu violenţă şi zăpada continuă să cadă. Mă gândesc la prieteni, cel puţin aşa cred că-mi amintesc, la tatăl meu, presupun cel puţin – tatăl meu, omul acesta care m-a făcut

să iubesc atât de mult muntele când eram copil şi urcam împreună înălţimile de lângă Grenoble.

Mă prăbuşesc. Este cumplit… E nevoie de un prieten ca să te ridice, altfel dispari sub zăpadă, atât e de adâncă. Şi prietenul acesta e Pierrot; cade la rândul lui, îl ajut… E un calvar şi totuşi… înaintez. La jumătatea gheţarului va deschide pârtie Walter. Este urmat de Roberto… Roberto, cel căruia i-am încredinţat deznădejdea mea. De ce l-am lăsat pe Antoine, pe bunul meu Antoine? Drept răspuns mă îmbrăţişează. Roberto, fratele meu mai mare… Este cu douăsprezece zile mai mare decât mine! Pierrot îl urmează, nu spune nimic… Apoi Andrea, pe care îl ţin după umeri să nu cadă. În spatele meu Roberto agăţat de umerii mei ca să se poată ţine. Un convoi de muribunzi… Astfel se consumă cea de a doua jumătate a gheţarului, cad unul după altul… este epuizant. Sufăr, suferim cu toţii… Trec ceasuri… Iar noi nu înaintăm decât metru cu metru în imensitatea asta glaciară unde viscolul ne împiedică să vedem ceva în faţa noastră… deşi ştiu locurile, acolo este „La Noire”, dincolo „La Gugliermina"… în spate, departe, Pilonul… Iar prietenii mei, alpiniştii parizieni, alpiniştii din lumea întreagă ne caută, neliniştiţi…

Walter merge mai repede, e o adevărată forţă a naturii,

înaintează cu rapiditate. Datoria lui, pentru el, e să ne salveze. Roberto şi Pierrot îl urmează… În spatele lor, noi rătăcim prin această tranşee aproape nebuni. Walter mă strigă. Trebuie să-l ajut să echipeze şaua Innominata. După care suntem salvaţi. Ştiu, noi ştim asta… o sută de metri… Îi las pe Andrea şi Robert, îi aşez în zăpadă… sunt fericiţi… Voi reveni după ei… cursa contra morţii este câştigată.

Nu…

Ajung lângă Roberto şi Pierrot, Walter urcă tăcut şi grav şi pitonează biciuit de rafale. Reuşeşte să termine pasajul. Mă întorc să-mi caut prietenii, calvar invers… cad mai mulţi metri, vreau să rămân acolo, dar nu ştiu ce forţă mă împinge să merg mai departe căci sunt totalmente inconştient. Andrea Oggioni vine lângă mine, plânge, urlă din toate puterile… Robert! Robert! Dau fuga… locul unde îl lăsasem este gol… Caut în patru labe prin viscol, Robert este de negăsit. Drama este la cea de a doua secvenţă a sa… furtuna mă orbeşte, nu văd nimic… strig… Niciun răspuns… înnebunit de durere, ieşit din minţi, pornesc din nou. Nu mai suntem decât cinci. Îi împărtăşesc lui Walter chinul în care mă zbat… El este în şa, în două ceasuri vor reveni cu ajutoare să-l caute pe Robert. Roberto mă încurajează el trebuie să ştie ceea ce eu nu pot înţelege… trebuie să ajungem cu toţii în

şa, să fugim spre refugiul Gamba… salvarea! Roberto dispare… Atunci, prietenul meu, fratele meu, Pierrot mă priveşte… Chipul acesta marcat pentru totdeauna, cu ochii plini de iubire… cei pe care i-am iubit cel mai mult dintre toţi prietenii mei, se îndepărtează. Prinde coarda şi urcă patruzeci de metri, fără o vorbă, ajunge la Bonatti, fără asigurare, singur… prietenul meu drag… Nu m-am gândit la nimic căci nu-mi închipuiam că n-am să-l mai revăd… dacă ai şti cât de mult doream să te văd…

Am aflat de moartea sa mai târziu, am trăit-o… La doi paşi de salvare, la câţiva metri de refugiu ai aţipit în zăpadă, rugându-te ca să mori… Când ajutoarele au ajuns lângă tine tu îţi adunai puterile pentru a întreba unde mă aflu eu, neliniştit că nu mă vezi alături de tine – soarta noastră era să fim împreună – şi apoi, fără a asculta răspunsul te-ai lăsat în voia odihnei celei mari.

Rămân singur cu Andrea. Urcăm amândoi. Îl asigur, îl trag. Bonatti, sus, vede cum îl lasă puterile. Eu şi Andrea trebuie să rămânem, să aşteptăm ajutorul. Ei, Bonatti, cu Roberto şi cu Pierrot vor merge până la refugiul Gamba să dea alarma… E miezul nopţii… Furtuna se înteţeşte; nimic omenesc în jur în afară poate de moartea care ne dă târcoale.

Duminică 16 iulie, ora zero. Îmi trebuie un ceas pentru a

urca câţiva metri, fără să văd… Ajung la un piton, nu reuşesc să desprind coarda de pe carabinieră, aştept, spunându-i lui Andrea să urce. Îl trag la mine. Vine lângă mine ca un copil şi se odihneşte cu capul aplecat pe braţul meu, ţintuit în corzile care se leagănă în vaierul furtunii. O lume desprinsă din Brueghel… O lume a morţilor vii…

Aşteptăm şi unul şi altul, inconştienţi, fără puteri, beţi de moarte… Minutele probabil se scurg, dar noi suntem străini faţă de lume, de timp, de furtuna tot mai turbată… de tot… Orele două: Andrea se mişcă, începe să vorbească, mă apucă de braţe. Nu ştiu italiana, dar în starea mea de semiinconştienţă, înţeleg că vorbeşte de ai săi… Monza, minunată suburbie a Milanului unde voi merge mai târziu să fac un pelerinaj. Mă priveşte, chipul lui este atât de blând. Îl strâng în braţe, îi vorbesc într-o limbă ce-i este necunoscută. Doi oameni care se înţeleg fără a pricepe ce vorbesc. La orele două şi un sfert se stinge în braţele mele, mort…

Sunt acum singur.

Trei sunt morţi, al patrulea îşi trăieşte ultimele clipe. Eu nu ştiu decât că pentru doi… cel puţin, nu ştiu nimic căci nu pot să mai ştiu, nu vreau să mai ştiu. Mi-e o frică groaznică de tăcerea aceasta, de furtuna apăsătoare şi sumbră, de tot ceea ce mă înconjoară, de moartea de alături care pune stăpânire pe mine

puţin câte puţin. Trupul meu suferă şi totuşi nu îl simt. Ce se petrece oare în mine? Este o stare de inconştienţa totală, când şi când reuşesc să-mi dau seama. Văd un zid negru, rece, acoperit de gheaţă. Aştept fără a aştepta… Mă gândesc uneori la o mulţime de lucruri, mă gândesc mai ales la capătul luptei mele pe care îl văd aproape. Înţepenesc. Dar nu ştiu prin ce reflex, la un moment dat, încerc să urc până la coarda fixă lăsată de Walter, mă gândesc la Pierrot care a făcut la fel. Mă înalţ cu un metru şi cad la loc. Din cauza căderii pitonul de care sunt legaţi un mort şi un viu, Andrea şi cu mine, se smulge. Alunecăm în jos, pe pantă. Urmează o smucitură, mă opresc. Voi afla mai târziu că viaţa mi-a fost salvată de un nod ce se blocase în carabinieră; Andrea, ţeapăn. se duce mai departe, corpul său se izbeşte, se opreşte mai jos. Rucsacul lăsat de Walter alunecase de-a lungul corzii şi ajunge până la mine. O împrejurare ce-mi va fi de folos. Îl deschid şi degetele mele arse scot din el lucrurile unul câte unul. Le voi arunca în furtună, voi avea o ocupaţie. Mi-e sete, sug apa din degetele îngroşate de ger.

Poate că am adormit?

Îmi amintesc că am urlat, am strigat după ajutor, în timp ce corpul meu atârna lamentabil de stâncă, iar coarda îmi făcea rău strângându-mi mijlocul, chemându-mă la viaţă. Se ivesc zorile,

verzi-albăstrui, aştept… Walter poate că n-a ajuns, am să mor aici. Astăzi mă gândesc la hatârul ce mi-a fost hărăzit să trăiesc singur cu mine însumi, faţă în faţă cu moartea.

În vârful strungii Innominata, la vreo treizeci de metri deasupra mea zăresc oameni. Le strig să se grăbească. Vin. Unul din ei, Ulisse Bruno, mă îmbrăţişează… îmi pierd cunoştinţa. O injecţie sus în şa mă readuce în simţiri, băuturi fierbinţi. Văd în jurul meu oameni, ghizi din Courmayeur… niciunul din Chamonix… Şi coborârea reîncepe, merg împleticindu-mă. Fotografiile mă vor arăta inconştient în braţele lor… Este interminabil… Multă lume în apropiere de refugiul Gamba. Mi-e sete, mi se dă să beau. Degetele mele sunt vinete, groase, ţepene. Tot corpul mi-e hăcuit, dar şi mai mult mi-e sufletul. Văd refugiul, intru. Walter este acolo, alături de ei Roberto. Pierrot? întreb eu, niciun răspuns. Walter mă cuprinde în braţe, mă strânge tare. Walter fără de care n-am fi aici. Află că Andrea este mort şi ochii săi îi întâlnesc pe ai mei. O legătură pe veci între noi prin moartea acelora pe care i-am iubit cel mai mult pe lume – morţi pentru ca noi să scăpăm, să fim aici. După care sunt smuls din braţele lui Walter şi lucrul acesta este nespus de dureros.

Duminică, 16 iulie, totul s-a terminat.

Elicopter. Cobor la Courmayeur; Potelle pilotează, alături de mine, corpul lui Oggioni. Comă de mai multe ore, întretăiată de stări de semiconştienţă până revăd prieteni.

Courmayeur, spital. Totul e alb. Seruri, injecţii. Trezire cu figuri surâzătoare în jur, ca dintr-un vis. Tatăl meu, primul. Mă îmbrăţişează, îşi ţine lacrimile. Gerard Gery mă sărută şi plânge. Dany cu figura atât de gravă… şi îngrijirile doctorilor Bassi şi Crozoli.

Pierrot? Rebuffat îmi spune că a murit. Da, am dorit atunci din toate puterile mele să mă duc după el. Dramă a muntelui, a vieţii şi a morţii.

Ce dulce a fost privirea tatălui meu în clipa aceea, a unuia din oamenii cei mai duri pentru mine din întreaga mea existenţă! Chipul său îmi dă curajul să supravieţuiesc. Ce multă lume în acest Courmayeur pe care îl iubesc atâta! La uşa elicopterului, René Desmaison, cel care ne-a dus pe Pierrot şi pe mine în acea mare premieră din Dolomiţi… prietenii noştri.

Elicopter, comă, Potelle amabil, Lyon.

Spitalul Saint-Luc. Doctorul Colson. Picioarele mele înnegrite. Primele dureri. Sub novocainăşi peridil… Toată lumea amabilă… Revin la viaţă, deşi sunt atât de aproape de cei care nu mai sunt. Prima scrisoare de la Walter… Tatăl meu, prietenii…

Primul, Lionel Terray, venit în goană de la Grenoble. Zâmbetul lui Vaucher, Paragot, Birardini, al tuturor celorlalţi…

Şi pe urmă presa, lucrul acesta oribil. Fotografiile noastre. Cea luată în faţa refugiului mi se pune în cameră, iar Jacques Sangier o va pune în bivuacul fix de la Fourche cu flori.

Întoarcerea morţilor noştri. Găsirea lui Antoine, trandafirii roşii la 4.000 de metri.

Şi pe urmă o zi de mare durere, când tatăl meu îmi aduce „L'Homme foudroyé" de Cendrars. Dedicaţia: fiului său, mort în plin zbor, în Maroc. Ce privilegiu să mori tânăr în mijlocul a ceea ce iubeşti. Voi, prietenii mei, morţi atât de tineri în munţii voştri, la poalele Pilonului vostru, ce privilegiu!

Pentru prima dată voi fi calm…

Şi pe urmă au venit Piussi, Julien. Pe urmă l-am întâlnit pe Walter la Courmayeur…

Apoi a fost Trento; bucurie, căci acolo alţi alpinişti au ştiut, evident, să înţeleagă…

Iar apoi, pentru mine, reîntoarcerea mea, iarna, Mont Cervin… astăzi cu Walter şi Roberto, pelerinaj lent… Luptă pentru a regăsi amintirea…

Şi pe urmă, mâine, alte şi alte lupte…

Dar, departe, în Groenlanda, vor fi munţi care le vor purta

numele. Tot în aceleaşi zile, patru alpinişti belgieni îşi găseau acolo moartea după ce urcaseră opt din cele mai înalte vârfuri.

Opt nume, belgieni, francezi şi un italian…

Dar mai ales opt oameni…

În româneşte de CONSTANTIN IONCICĂ

Într-un sport temerar prin excelenţă cum este alpinismul, unde limitele curajului sunt împinse la extrem, drame ca cea descrisă mai sus nu constituie cazuri izolate. Cucerirea celor mai inaccesibile piscuri s-a făcut, mai întotdeauna, cu sacrificii umane. Alpii, însă, nu mai cunoscuseră de multă vreme o tragedie asemănătoare. Lumea alpinismului, şi nu numai ea, a fost zguduită la aflarea acestui tragic deznodământ, în ziua de 16 iulie 1961.

Ca pentru a răzbuna moartea camarazilor lor, la începutul lui august, în acelaşi an, Pierre Julien, ghid alpin din Chamonix, împreună cu alpinistul italian Ignazio Piussi. fac o nouă tentativă de cucerire a Pilonului, fără succes însă. În sfârşit, în zilele de 27, 28, şi 29 august, o echipă anglo-poloneză formată din Chris Bonington, Yan Clough, Jan Ouglosz şi Don Whillans, urmaţi de o echipă franco-italiană alcătuită din René Desmaison, Pierre

Julien, Ignazio Piussi şi Ives Pollet-Villard reuşesc să învingă teribilul Pilon.

Walter Bonatti, ale cărui răni sufleteşti întârziau să se închidă în lipsa revanşei asupra muntelui care-l îngenunchease şi-i răpise prietenul şi camarazii, revine la locul dramei la două luni de la consumarea ei, în ziua de 21 septembrie, însoţit de Cosimo Zappelli, din Courmayeur. Împreună, realizează un nou traseu, paralel cu Pilonul propriu-zis, care-i duce pe creasta somitală, ceva mai sus însă acolo unde-şi dau întâlnire crestele Brouillard şi Peuterey.

Simţind însă că revanşa nu este completă decide să izbândească acolo unde toată lumea era unanimă în a gândi că este pur şi simplu imposibil, după eşecuri din cele mai răsunătoare: peretele nordic din Les Grandes Jorasses, iarna. Şi astfel între 25 şi 30 ianuarie 1963, tot împreună cu Cosimo Zappelli reuşeşte o premieră socotită drept una din cele mai extraordinare performanţe din istoria alpinismului, într-o iarnă din cele mai aspre cunoscute de Alpi.

Dar seria izbânzilor asupra muntelui ale acestui luptător de excepţie nu se termină aici. În 1965, la zece ani după ce reuşise să învingă, singur, în urma mai multor tentative, Pilastrul sud-vestic din Dru, Walter Bonatti realizează o nouă premieră, mai

incredibilă poate decât toate cele realizate de el până atunci, faţa nordică a lui Mont Cervin (sau Matterhorn), iarna, singur, premieră socotită pe bună dreptate drept „punctul culminant şi sinteza unei vieţi de alpinist şi a unei cariere de ghid”.

CONSTANTIN IONCICĂ

Pus la dispoziţie de dl. Titus Hen